

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-1-18 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 06-68/926-265
Karar Tarihi : 2.10.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER:

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rifkı ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER: M. Akif KAYAR, Mert KARAMUSTAFAOĞLU, Metin PEKTAŞ

C. ŞİKAYET EDEN: Re'sen

20 **D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILANLAR:**

D.1. Akçansa Çimento Sanayi Ticaret A.Ş.
Hüseyin Bağdatlıoğlu İş Merkezi Kat 5-8 Kayasultan Sok.
Kozyatağı – İstanbul
Temsilcisi: Av. Nurkut İnan
Çobanyıldızı Sok. 8/12 Çankaya – Ankara

D.2. Anadolu Çimentoları T.A.Ş.
Halk Sokak Pakpen Plaza No:40/44 Sahra-i Cedit İstanbul

30

D.3. Bolu Çimento Sanayi A.Ş.
Çaydurt Mevkii Bolu Mengen Yolu Bolu
Temsilcisi: Av. İ.Yılmaz ASLAN
Maya Akar Center 100/10 34394 Esentepe - İstanbul

D.4. Bursa Çimento Fabrikası A.Ş.
PK 15 16451 Bursa
Temsilcisi: Av. İ.Yılmaz ASLAN
Maya Akar Center 100/10 34394 Esentepe - İstanbul

40

D.5. Lafarge Aslan Çimento A.Ş.
Yolbulan Plaza B Blok Kat:4 Sarı Kanarya Sok. No:22
34742 Kozyatağı Kadıköy - İstanbul
Temsilcisi: Av. Mehtap Yıldırım – Öztürk, Av. Zeynep İnce
Piyade Sok. Portakal Çiçeği Apt. No:18 C Blok Kat: 3 06550
Çankaya – Ankara

D.6. Marmara Çimento ve Yapı Malzemeleri Sanayi Ticaret A.Ş.
Halk Sokak Pakpen Plaza No:40/44 Sahra-i Cedit İstanbul

50

D.7. Nuh Çimento Sanayi Ticaret A.Ş.
Akyar Mevkii Hereke/Körfez-Kocaeli

D.8. Rota Denizcilik ve Ticaret A.Ş.
Atatürk Caddesi Esin Sokak Yazgan İş Merkezi No:3 D:15-16 Kozyatağı-İSTANBUL

D.9. Set Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Halk Sokak Pakpen Plaza No:40/44 Sahra-i Cedit İstanbul

60

E. DOSYA KONUSU: Marmara bölgesi çimento pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Marmara bölgesi çimento pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin yatay anlaşmalar yoluyla fiyat tespiti ve dikey anlaşmalar yoluyla bayiler arası ticareti engelleyici uygulamalar gerçekleştirdikleri iddiası.

70

G. DOSYA EVRELERİ: Rekabet Kurulu'nun 23.12.2004 tarih, 04-81/1155-M sayılı kararı uyarınca; Marmara, Batı Karadeniz, İç Anadolu ve Akdeniz bölgeleri çimento ve hazır beton pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüsler hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Önaraştırma sonunda hazırlanan 2.3.2005 tarih, 2005-1-18/ÖA-04-MÖP sayılı Önaraştırma Raporu Rekabet Kurulu'nun 24.3.2005 tarihli toplantısında görüşülerek yukarıda yer verilen teşebbüsler hakkında soruşturma açılmıştır.

Soruşturma kararı hakkında soruşturma açılan teşebbüslere tebliğ edilmiş ve bu teşebbüslerden ilk yazılı savunmalarını göndermeleri talep edilmiştir.

80

Rekabet Kurulu'nun 14.7.2005 tarih ve 05-47/671-M sayılı kararı ile Kurum kayıtlarına 3.6.2005 tarihinde intikal eden Adapazarı ilindeki çimento ürünleriyle ilgili şikayet dilekçesinin devam etmekte olan Marmara Bölgesi çimento soruşturmasına dahil edilmiştir.

Soruşturma Heyeti'nin talebi üzerine, Rekabet Kurulu'nun 15.9.2005 tarih ve 05-58/852-M sayılı kararı ile soruşturma süresinin üç ay uzatılmasına karar verilmiştir.

Rekabet Kurumu uzmanlarınca 2.1.2006 tarihinde Akçansa'da yapılmak istenen yerinde inceleme'nin teşebbüs yetkililerince engellenmesi ve yerinde incelemenin hakim kararı ile ancak bir gün sonra yapılabilmesi üzerine, söz konusu teşebbüs Rekabet Kurulu'nun 26.1.2006 günü 06-04/53-M sayılı kararı ile idari para cezası ile cezalandırılmıştır.

90

Soruşturma kapsamındaki teşebbüslerin ilk yazılı savunmaları süresi içerisinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

Soruşturma sonunda hazırlanan 24.3.2006 tarih, SR/06-8 sayılı Soruşturma Raporu'nun taraflara tebliğinin ardından taraflar ikinci yazılı savunmalarını göndermiş ve buna karşı soruşturma heyetinin ek yazılı görüşü taraflarca en son 14.6.2006 tarihinde tebellüğ edilmiştir. Rekabet Kurulu'nun 6.7.2006 tarih 06-47/644-M sayılı

kararıyla teşebbüslere son yazılı savunmalarını göndermeleri için 20 günlük ek süre tanınmış, teşebbüslerin son yazılı savunmaları süresi içerisinde Kuruma intikal etmiştir.

Yürütülen soruşturma ile ilgili olarak 25.9.2006 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılmıştır.

- 100 13.7.2005 tarih, 25874 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5388 sayılı “Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun”un 5. maddesinde yer alan “...Soruşturma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurul ilgili daire başkanının gözetiminde soruşturmayı yürütecek raportör veya raportörleri belirler.” hükmü uyarınca alınan 13.7.2005 tarih, 05-46/667 sayılı Kurul kararı doğrultusunda, mevcut soruşturmanın Heyet Başkanlığını yürüten Kurul Üyesi Tuncay SONGÖR nihai karar toplantısına katılmamıştır.

Rekabet Kurulu, 2.10.2005 tarihinde, 06-68/926-265 sayı ile nihai kararını vermiş ve bu karar 10.10.2006 tarihinde teahhim edilmiştir.

- 110 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Soruşturma Raporu ve Ek Görüş’te

1)

- Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.,
- Anadolu Çimentoları T.A.Ş.,
- Bolu Çimento Sanayi A.Ş.,
- Lafarge Aslan Çimento A.Ş.,
- Marmara Çimento ve Yapı Malzemeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.,
- Nuh Çimento A.Ş.,
- Set Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin

- 120 2002 yılında Marmara Bölgesi çimento pazarında birlikte fiyat tespit ederek Kanun’un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasını ispatlamaya yeterli delil olmadığı,

2)

- Bolu Çimento Sanayi A.Ş.,
- Bursa Çimento Fabrikası A.Ş.,
- Rota Denizcilik ve Ticaret A.Ş. (Rota Liman Hizmetleri Sanayi A.Ş.)’nin

2004 yılında fiyat tespiti ya da hassas rekabetçi bilgilerin değişimi şeklinde Kanun’un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasını ispatlamaya yeterli delil olmadığı,

130

3)

- Bursa Çimento Fabrikası A.Ş.’nin

bayilerinin bölgeler arası ticaretini engelleyici uygulamalarıyla Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiği ve aynı Kanun’un 16. maddesi uyarınca idari para cezası ile cezalandırılması gerektiği,

4) Akçansa’nın 3.2.2006 tarihli yazı ve eklerinde çimento satış fiyatları ve maliyetleri hakkında eksik, yanlış, yanıltıcı bilgi verdiği veya hiç bilgi vermediği ve dolayısıyla

- 140 4054 sayılı Kanun'un 16/1(b) maddesi uyarınca idari para cezası ile cezalandırılması gerektiği,
sonucuna ulaşıldığı ifade edilmektedir.

I. TARAFLAR:**I.1. Akçansa Çimento San. Ve Tic. A.Ş. (Akçansa)**

Şirketin hissedarlık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

150

Tablo 1: Akçansa Hissedarlık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
CBR International Holdings B.V.	39,72
Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.	32,24
Aksigorta	7,48
Akbank Tekaüt Sandığı Vakfı	2,19
Diğer - Halk	18,38
Toplam	100,00

Tablo 2: Akçansa Yönetim Kurulu

Erhan Kamışlı	Başkan
Daniel H.J. Gauthier	Başkan Yrd.
Ziya Engin Tunçay	Üye
Ali Emir Adıgüzel	Üye
Ahmet Cemal Dördüncü	Üye
Stefan Dreher	Üye
Albert Scheuer	Üye
Mehmet Civelek	Üye

I.2. Bolu Çimento San. A.Ş. (Bolu Çimento)

Şirketin hissedarlık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo 3: Bolu Çimento Hissedarlık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
OYAK	51,94
Diğer Gerçek ve Tüzel Kişiler	48,06
Toplam	100,00

160

Tablo 4: Bolu Çimento Yönetim Kurulu

Celalettin Çağlar	Başkan
İbrahim Tülü	Başkan Vekili
Şinasi Demir	Üye
A.Rıza Altıparmak	Üye
Enis Sinan Kuru	Üye
Aydan Kasimoğlu	Üye
Güney Arık	Üye

I.3. Lafarge Aslan Çimento A.Ş. (Lafarge Aslan)

Şirketin hissedarlık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo 5: Lafarge Aslan Hissedarlık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Financiere Lafarge Sas	96,7
Diğer	3,3
Toplam	100,00

170 Tablo 6: Lafarge Aslan Yönetim Kurulu

Fadlullah Cerrahoğlu	Başkan
Pierre Damnon	Başkan Vekili
Yves de Clerck	Üye
Bertrand Deau	Üye
Erdoğan Pekenç	Üye

I.4. Nuh Çimento San. A.Ş. (Nuh Çimento)

Şirketin hissedarlık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo 7: Nuh Çimento Hissedarlık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Nuh Ticaret ve Sanayi A.Ş.	42,61
Partaş Tekstil İnş. San. Tic. A.Ş.	15,02
*Diğer	42,37
Toplam	100,00

*Sermayenin %10'undan daha azına sahip ortakların toplamını göstermektedir.

Tablo 8: Nuh Çimento Yönetim Kurulu

Atalay Şahinoğlu	Başkan
Özer Yurtbilir	Üye
Burhan Dinçbal	Üye
Nurullah Eskiyan	Üye
Levent Yurtbilir	Üye
İlhan Çuhacı	Üye
Nuh Eskiyan	Üye
Mustafa M. Gözübüyük	Üye
Osman Özkan	Üye
Mustafa Alikışioğlu	Üye
Yaşar Küçükçalık	Üye

180

I.5. Set Çimento San. ve Tic. A.Ş. (Set Çimento)

Şirketin hissedarlık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo 9: Set Çimento Hissedarlık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Set Group Holding A.Ş.	99,81
Diğer	0,19
Toplam	100,00

Tablo 10: Set Çimento Yönetim Kurulu

Adnan İğnebekçili	Başkan
Jean Pierre Henri Henin	Başkan Vekili
Mehmet Can Taze	Üye
Frederic Robert Colley	Üye
Salih Karahasanoğlu	Üye

190 **I.6. Anadolu Çimentoları T.A.Ş.(Anadolu Çimento)**

Şirketin hissedarlık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo 11: Anadolu Çimento Hissedarlık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Devnya Cement AD	48,89
Set Group Holding A.Ş.	40,96
Set Çimento San. Tic. A.Ş.	10,01
Diğer	0,12
Toplam	100,00

Tablo 12: Anadolu Çimento Yönetim Kurulu

Adnan İğnebekçili	Başkan
Mehmet Can Taze	Üye
Jean Pierre Henri Henin	Üye
Frederic Robert Colley	Üye
Ümit Güngördü	Üye

I.7. Rota Denizcilik ve Ticaret A.Ş. (Rota)

200 Rota Denizcilik ve Ticaret A.Ş.'nin unvanı 18.1.2005 tarihinde Rota Liman Hizmetleri San. A.Ş. olarak değiştirilmiştir. Şirketin hissedarlık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo 13: Rota Hissedarlık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Seament Holding	99,99
Diğer	0,00
Toplam	100,00

Tablo 14: Rota Yönetim Kurulu

Alexandre F. Bouri	Başkan
Mark Bouri	Üye
Ali Aynacı	Üye
Oktay Barlas	Üye

I.8. Marmara Çimento ve Yapı Malz. San. Tic. A.Ş. (Marmara Çimento)

210 Marmara Çimento ve Yapı Malz. San. Tic. A.Ş. 30.09.2004 tarihinde Anadolu Çimentoları T.A.Ş. ile birleşerek bu şirketin bünyesine katılmıştır.

I.9. BURSA ÇİMENTO FABRİKASI A.Ş. (BURSA ÇİMENTO)

Şirketin hissedarlık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir:

Tablo 15: Bursa Çimento Hissedarlık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
İsmail Tıman	14,88
Diğer	85,12
Toplam	100,00

Tablo 16: Bursa Çimento Yönetim Kurulu

Ergun Kağıtşibaşı	Başkan
Ahmet M. Uğur	Başkan Yrd.
Metin Kavasoglu	Üye
Memduh Gökçen	Üye
Bülent S. Sarper	Üye
S. Feyha Duraner	Üye
İrfan Ünür	Üye
Raci Arslan	Üye
Burhan Evcil	Üye

J. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME:

J.1. İLGİLİ PAZAR

230 İlgili ürün pazarı, ana başlık olarak ikame edilemez niteliği ile “çimento”dur. Bu başlık altında, tüketicilerin gözünde fiyat, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından değişik alt gruplar oluşsa da, soruşturma kapsamı bakımından yukarıda yapılan tanımın yeterli olduğu düşünülmektedir. Çimento ürünleri satış şekillerine göre ise torbalı veya dökme olarak ikiye ayrılmaktadır. Hakkında soruşturma yapılan teşebbüslerin üretim ve satış rakamlarına bakıldığında, bu teşebbüslerin, ağırlıklı olarak, torbalı çimentoda PKÇ 32.5, dökme çimentoda PÇ 42.5 üretimi ve satışı gerçekleştirdikleri görülmektedir. Bu çerçevede, ana ürün pazarı çimento olmakla birlikte; yapılacak fiyat analizlerinde en çok kullanılan ürünler olan PKÇ/B 32.5 torbalı, PÇ 42.5 dökme ürünleri üzerinde yoğunlaşmıştır.

240 Rekabet Kurulu'nun aynı sektörde daha önce vermiş olduğu Kararda¹ yer verilen ilgili coğrafi pazara ilişkin değerlendirmeler göz önüne alınarak genel pazar tanımı olan “Marmara Bölgesi” ilgili coğrafi pazar olarak kabul edilmiştir.

J.2. YAPILAN TESPİTLER ve ELDE EDİLEN DELİLLER

Raportörlerce yapılan yerinde incelemelerde elde edilen bilgi ve belgeler aşağıdaki gibidir:

J.2.1. Belgeler

250 **Belge 1:** Nuh Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 18.9.1994 tarihli belgedeki şu ifadeler önemlidir:

“Y.K Toplantısı

...2. Aylık/yıllık üretimlerde genelde artış var. Birim satış fiyatlarının belirlenmesi için geçen hafta iki toplantı yapılmış. Akçimento (Hacı Sabancı) ikisine de katılmamış. Bozgunculuk yapıyorlar. Kendi diktelerine adil düzen diyorlar.

Müstahsiller Birliği/İcra Komitesi toplantı yapacak.

260 Çanakkale → Ambarlıya geldi → Akçimento'nun rahatı kaçtı.(Çünkü malı kalitesiz) → Bozgunculuk ve dikteye başladı.”

¹ 01.02.2002 tarih, 02-06/51-24 sayılı Karar.

Belge 2: Nuh Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 7.12.1994 tarihli belgede şu ifadeler yer almaktadır :

*"Yön. Kur.Toplantısı
(Conrad Oteli)*

1. 1995 Stratejileri

...

270 *Diğer fabrikalarla tonaj, prim anlaşması var. Dolayısıyla esneklik yok.(Centilmenlik anlaşması) Satılacak çimentoda birlikte konan tonaj tahdidi var."*

Belge 3: Nuh Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 24.12.1994 tarihli belgedeki şu ifadeler önemlidir:

"Yönetim Kurulu Toplantısı

...- Kartel yasası yürürlüğe girdi...İncelenecek...

280 *- Toplanıp fiyat belirlemek yasak.
- Telefonla yasak değil!"*

Belge 4: Nuh Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 2.11.1995 tarihli belgede şu ifadeler yer almaktadır:

"Yönetim Kurulu Topl.:

1-) 10 Kasım Marmara birim satış fiyatlarında centilmenlik anlaşması bozuldu.

Toplantı yapılmış, zam önerisi kabul edilmemiş.

Herkes kaçsa satıyorsa biz de ona satıyoruz.

290 *- Turgut Bey'e yetki verilmiş.
- Pazar fiyatlarını izleyen telefonlu bir zat görevlendirilmiş."*

Belge 5: Nuh Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 15.4.1995 tarihli belgede şu ifadeler yer almaktadır :

"Yönetim Kurulu Toplantısı

...

300 *2. Birim satış fiyatlarının tespitinde kargaşa var. Akçimento bozgunculuk yapıyor. 1.830.000 TL olan birim fiyatı, birden 1.600.000 TL'ye çekmiştir. Mesele: Nuh'un büyümesini hazmedememiştir. Birim fiyatlarındaki kavga, önümüzdeki günlerde de devam edecektir. Kavgadan kaçmak yok; kavga yap ancak kapıyı tam kapatmamak gerekiyor. Kavgadan yılmamak gerekiyor."*

Belge 6: Nuh Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 11.11.1995 tarihli belgedeki şu ifadeler önemlidir:

"Yönetim Kurulu Toplantısı

1- Çimento birim satış fiyatları, liste fiyatları uygulaması yerine piyasa fiyatları uygulamasına geçilerek değişikliğe uğratıldı.

310 ...

Centilmenlik anlaşması bozuldu."

Belge 7: Nuh Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 15.5.1996 tarihli belgede şu ifadeler yer almaktadır:

"1996 YILI İÇİN KABUL EDİLEN PAZAR PAYLARI

Fabrikalar	Kabul Edilen Klinker (TON)	PAZAR PAYI (%'si)	Gerçekleşme (%)
ÇANAKKALE	800.000	9,90	9,66
NUH	1.668.000	20,65	20,53
DARICA	1.202.000	14,88	14,29
SET	510.000	6,31	6,54
PINARHISAR	680.000	8,42	8,21
AK	1.958.000	24,24	22,31
LALAPAŞA	500.000	6,19	8,20
ROTA	510.000	6,31	5,33
BOLU	250.000	3,09	4,92
	8.078.000	100,00	100,00

NUH'un stratejisi:

- Pazar payını yüzde yüz kullanma.
- Fazla üretimi ihraç etme.

320

Bugüne kadar toplam satış 1.988.000 Ton."

"NUH Çimento Sanayi A.Ş.
Yönetim Kurulu Toplantısı

- 1- Birim satış fiyatları Aralık içinde düşmüştür. Sebebi:
  - Centilmenlik anlaşmasının görmezden gelinmesi
  - Dolar net kurunda değişme

330

- 2- Üçüncü üretim hattı ile ilgili pazarlıklar bitti. İşlerin başlaması için akreditif açılması gerekiyor."

Belge 8: Nuh Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 20.5.1996 tarihli belgede şu ifadeler yer almaktadır:

"20.05.1996 TARİHLİ NOTLAR

MAYIS 1996 KÜMÜLATİF SATIŞLAR (20.05.1996)							
	TOPLAM SATIŞ		KENDİ TONAJI (I)	(I) %	İÇ SİRKÜLASYON TONAJI (II)	(II) %	TOP %
	TONAJ	%					
TRUVA	203.010	9,53	203.010	9,53	0	0,00	9,53
MAKARNA	439.450	20,63	439.450	20,63	0	0,00	20,63
DOLUCA	303.677	14,25	301.178	14,14	2.499	0,12	14,25
BEŞİKTAŞ	138.410	6,50	138.410	6,50	0	0,00	6,50
RAKI	174.527	8,19	174.527	8,19	0	0,00	8,19
KAR	472.500	22,18	462.072	21,69	10.428	0,49	22,18
PAŞA	173.043	8,12	173.043	8,12	0	0,00	8,12
KÖRFEZ	109.927	5,16	0	0,00	109.927	5,16	5,16
BEY	115.992	5,44	19.341	0,91	96.651	4,54	5,44
	2.130.535	100,0	1.911.031	89,70	219.504	10,3	100,0

BOLUNUN VERECEĞİ MERKEZLER

340	1) BAHÇEŞEHİR	12.000 ton/AY
	2) ALARKO	1.000 " "
	3) SOYAK	3.000 " "
	4) TBS	6.000 " "
	5) ORYAP	<u>5.500</u> " "
		27.500 ~ 30.000

1-Bolu yukarıdaki 5 merkez dışına mal vermeyecek. Diğer fabrikalar bu merkezlere mal vermeyecek.

2-Bölge fabrikalarının mutabakatı olmadan Rotaya Bolu mal vermeyecek.

3-22.06 da fiat 50\$, en kısa zamanda 60\$ hedeflenecek. (Bu fiyat Torbalı TÇ dir)

		%
ÇANAKKALE	800	11,2
NUH	1.668	23,3
DARICA	1.202	16,8
KARTAL	510	7,1
PINAR	680	9,4
AK	1.958	27,3
BOLU (250)*	350	4,9
	7,168	100

350 * Bolunun Adapazarı ve bölgemizdeki problemleri için arttırıldı.

1996 İÇİN MUTABİK KALINAN % ve TONAJLAR							
	KABUL EDİLEN		KENDİ	(I)	İÇ SİRKİLASYON	(II)	TOP
	TONAJ	%	TONAJI (I)	%	TONAJI (II)	%	%
TRUVA	800	9,90	800	9,90	0	0,00	9,90
MAKARNA	1.668	20,65	1.596	19,76	72	0,89	20,65
DOLUCA	1.202	14,88	1.152	14,26	50	0,62	14,88
BEŞİKTAŞ	510	6,31	490	6,07	20	0,25	6,31
RAKI	680	8,42	680	8,42	0	0,00	8,42
KAR	1.958	24,24	1.865	23,09	93	1,15	24,24
PAŞA	500	6,19	500	6,19	0	0,00	6,19
KÖRFEZ	510	6,31	150	1,86	360	4,46	6,31
BEY	250	3,09	125	1,55	125	1,55	3,09
	8.078	100,0	7.358	91,09		8,91	100,0
<u>360</u>							
7.718							

MUTABİK %LERE GÖRE OLMASI GEREKEN MAYIS 1996 KÜMÜLATİF TONAJLAR (20.05.1996)						
TOPLAM	%	KENDİ	(I)	İÇ SİRKİLASYON	(II)	TOP
SATIŞ		TONAJI (I)	%	TONAJI (II)	%	%
210.996	9,90	210.996	9,90	0	0	9,90
439.927	20,65	420.927	19,76	18.990	0,89	20,65
317.022	14,88	303.835	14,26	13.187	0,62	14,88
134.510	6,31	129.235	6,07	5.275	0,25	6,31
179.347	8,42	179.347	8,42	0	0,00	8,42
516.414	24,24	491.885	23,09	24.528	1,15	24,24
131.873	6,19	131.873	6,19	0	0,00	6,19
134.510	6,31	39.562	1,86	94.948	4,46	6,31
65.936	3,09	32.968	1,55	32.968	1,55	3,09
2.130.535	100,0		91,09	189.897	8,91	100,0

MAYIS 1996 KÜMÜLATİF KAYIP/KAZANÇ TABLOSU (20.05.1996)							
	KABUL EDİLEN TONAJ	FİİLİ TONAJ	FARK	OLMASI GEREKEN İÇ. TONAJI	SİR. FİİLİ TONAJ	FARK	TOPLAM FARK
TRUVA	210.996	203.010	-7.986	0	0	0	-7.986
MAKARNA	420.927	439.450	18.512	18.990	0	-18.990	-478
DOLUCA	303.835	301.178	-2.657	13.187	2.499	-10.688	-13.345
BEŞİKTAŞ	129.235	138.410	9.175	5.275	0	-5.275	3.900
RAKI	179.347	174.527	-4.820	0	0	0	-4.820
KAR	491.885	462.072	-29.813	24.528	10.428	-14.101	-43.914
PAŞA	131.873	173.043	41.170	0	0	0	41.170
KÖRFEZ	39.562	0	-39.562	94.948	109.927	14.978	-24.583
BEY	32.968	19.341	-13.627	32.968	96.651	63.683	50.056
	1.940.639	1.911.031	-29.608	189.897	219.504	29.608	0

SET GROUP Toplantı 20.05.1996

NUH: ME, SU, AÇ, TÇ

AK: Vecdi, Erhan

SET: Adnan, M.Kozikoğlu, Sinan

LFar: Giyan

Ç.Kale: Atif

360

1-Aynı fiyata burada satmasını beklemeyin. Biraz eksik fiyata satmalıdır.

1- 22.HAZ.1996 İTİBARIYLA, 10 GÜN TORBA FİATLARI (TÇ+KÇ)

AK	3.850	
ÇAN	3.850	
DAR	3.850	3.750
AMB/SET	3.850	
KARTAL	3.900	3.800
NUH	3.770	3.670
PIN	3.750	3.550

PARANTEZ İÇİ DEĞERLER TRAKYA GİRİŞ FİATLARDIR VADE FARKI İLAVE HER GÜN İÇİN 100.000 TL/10 günde

2- DÖKME FİATLARI

370

AK	4.200	
ÇAN	4.200	
DAR	4.200	4.100
KART	4.250	4.150
AMB/SET	4.200	
NUH	4.120	4.020
PIN	4.100	3.900

PARANTEZ İÇİ DEĞERLER TRAKYA/İST BATI YAKASI FİATLARIDIR. VADE 45 GÜN VADE FARKI BEHER 10 GÜN İÇİN 100.000 TL/gün DÜR.

BÖLGE İÇİ REKABET KOŞULLARI

380 1. TANIMLANAN PAZAR İÇERİSİNDE ÖNCELİKLE KLİNKER ÜRETİM KAPASİTESİ ESASIYLA TESBİT EDİLECEK NİSBETLERDE BÖLGE FABRİKALARININ SATIŞI ESASTIR. (YENİ KLİNKER KAPASİTELERİ İÇİN MADDE 3 UYGULANIR)

2. BÖLGE İÇİNDEKİ ÖĞÜTME TESİSLERİ KLİNKER İHTİYACININ BÖLGE FABRİKALARINDAN TEMİN ETTİĞİ BÖLÜMÜ İÇİN PAZAR PAYINA İŞTİRAK EDERLER.

BÖLGE DIŞINDAN GELEN KLİNKER İLE YAPILACAK ÇİMENTO ÜRETİM VE SATIŞINDA BU MAKSAT İÇİN KURULU ÖĞÜTME KAPASİTESİNİN YARISI KADAR PAZAR PAYI ESASI UYGULANIR. EĞER Kİ, BÖLGE İÇİ TALEP TOPLAM ÜRETİM ARZINA EŞİT VEYA FAZLA İSE BU ŞART ARANMAZ.

390 3. YENİ KLİNKER ÜRETİM KAPASİTELERİNİN PAZAR PAYLARI HESABINA DAHİL EDİLMESİ, ARTAN KAPASİTELERİNİN 4 YIL İÇERİSİNDE TAM OLARAK HİZMETE GİRECEĞİ VARSAYIMI İLE YILLIK %25 NİSBETLERDE UYGULANACAKTIR.

AYNI ESAS, ÖĞÜTME TESİSLERİ İÇİN DE MADDE 2.KAPSAMINDA UYGULANIR.

4. BÖLGE İÇİ PAZARIN, MEVCUT ÇİMENTO FABRİKALARINCA DOYURULMAMASI HALİNE, BÖLGE DIŞI FABRİKALARDAN AŞAĞIDAKİ ŞARTLARLA MAL GİRİŞİNE MÜSAADE EDİLİR.

400 4.1 GİRİŞ TALEBİN ARZI AŞTIĞI DÖNEMLERLE SINIRLANIR (AKSİ, BÖLGE FABRİKALARIN TÜMÜ TARAFINDAN KABUL EDİLMEDİĞİ MÜDDETÇE)

4.2 GİRİŞ YAPACAK FİRMADAN, BÖLGE İÇİ FABRİKA KLİNKER ALMAYI KABUL ETMESİ HALİNDE, ÇİMENTO YERİNE KLİNKER GİRİŞİ ŞARTTIR.

4.3 ÇİMENTO GİRİŞİ HALİNDE, BÖLGE İÇİ FABRİKALARIN ŞANTIYE TESLİM FİATLARINDAN DAHA DÜŞÜK OLMAMAK VE AYNI ÖDEME/PRİM ŞARTLARINA UYMAK KAYIT VE ŞARTI İLE BELİRLENECEK KOTALARA GÖRE ÇİMENTO GİRİŞİNE MÜSAADE EDİLİR.

410 5- BÖLGE FİAT VE ÖDEME ŞARTLARI İLE BAYİ İSKONTO VE PRİMLERİNDE BÖLGE FABRİKALARININ ORTAK SİSTEME GEÇMELERİ VE TAVİZSİZ UYGULAMALARI ESASTIR.

(Ayrıca iki ayrı tabloda çimento üreticileri için yine Truva, Makarna, Doluca, Beşiktaş, Rakı, Kar, Paşa, Körfez ve Bey takma isimleri kullanılarak bu teşebbüslerce arz edilecek yurtiçi miktarlarının tespitine ilişkin rakamlara yer verilmektedir.)”

Belge 9: Nuh Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 21.6.1996 tarihli belgede şu ifadeler yer almaktadır:

BÖLGE İÇİ REKABET ÖN KOŞULLARI

420 1. ÇİMENTO FABRİKALARI

Tanımlanan pazar içerisinde öncelikle klinker üretim kapasitesi esasıyla tesbit edilecek nisbetlerde Bölge Fabrikaları'nın satışı esastır.

Yeni klinker üretim kapasitelerinin pazar payları hesabına dahil edilmesi, artan kapasitelerin 4 yıl içerisinde iç satış kapasitelerine ulaşımı varsayımı ile, yıllık %25 nisbetlerinde uygulanacaktır.

2. ÖĞÜTME TESİSLERİ

430

2.1 Mevcut öğütme tesisleri pazar payı uygulamaları aynen devam eder.

2.2 Bölge içindeki yeni öğütme tesisleri kurulması halinde, klinker ihtiyaçlarının Bölge Fabrikaları'ndan temin ettikleri bölümü için pazar payına iştirak ederler.

2.3 Aksi halde Bölge İçi Fabrikaların mutabık kalacağı yıllık kotalarda çimento üretim ve satışına müsaade edilir.

440

3. Bölge içi pazarın, mevcut çimento fabrikalarınca doyurulamaması halinde, bölge dışı fabrikalardan veya ithalatla aşağıdaki şartlarla mal girişine müsaade edilir.

3.1 Giriş talebin arzı aştığı dönemlerle sınırlanır (aksi, bölge fabrikaların tümü tarafından kabul edilmediği müddetçe)

3.2 Giriş yapacak firmadan, Bölge içi fabrika klinker almayı kabul etmesi halinde, çimento yerine klinker girişi şarttır.

450

3.3 Çimento girişi halinde, Bölge İçi Fabrikaların şantiye teslim fiyatlarından daha düşük olmamak ve aynı ödeme/prim şartlarına uymak kayıt ve şartı ile belirlenecek kotalara göre çimento girişine müsaade edilir.

4. Bölge fiat ve ödeme şartları ile bayi iskonto ve primlerinde Bölge Fabrikalarının ortak sisteme geçmeleri ve tavizsiz uygulamaları esastır.

İstanbul, 21.06.1996

460

- GİYOM - LF
- SAİM - LF
- TURGUT - NUH
- SEYİT - “
- MEHMET - “
- ADNAN - SET
- VECDİ - AK
- ERHAN - AK
- MEHMET - SET
- SİNAN - SET
- ATIF - ÇANAK

		%
ÇAN	800	11.2
NUH	1.668	23.3

06-68/926-265

DARICA	1.202	16.8
KAR	510	7.1
PINAR	680	9.4
AK	1.950	27.3
BOLU	350	4.9
	7.168	

470 BOLU'nun girdiği yerler:

TBS : 1.500 t/ay
SOYAK : 3.000 t/ay
Bahçeşehir : 12.000 t/ay
Oryap:
Özyapı:

19/7/96 – Saat 15.00”

480 **Belge 10:** Nuh Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 28.9.1996 tarihli belgede şu ifadeler yer almaktadır:

“4- Akçimento/Sakıp Ağa fiyat ve kalitede sürekli bozgunculuk yapıyor.”

Belge 11: Nuh Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 26.10.1996 tarihli belgedeki şu ifadeler önemlidir:

“NUH ÇİM. A.Ş.
Yönetim Kurulu Toplantısı

490

1. 2000 bin yılına kadar her yıl 5 bin ton çimento fazlası vardır. Bu dış piyasaya satılacak ve iç fiyat seviyesi korunacak. (6.Kasım '96 tarihinde yeni toplantı ile master planı yapılacak) Görüş: Herkes üretim miktarına göre ihracata katılacaktır ve iç piyasaya haksız yere fazla satışlar önlenmiş olacaktır.

Arz>Talep → Fiyatlar
Arz fazlası → İhracat

2. Avrupa yakasında Akçimento, Set ve Marmara, Çimento değirmenleri yapıyor. Bu yolla öğütme pazar payını artırma girişimi olursa kabul edilmeyecektir...”

500

Belge 12: Nuh Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 3.7.1999 tarihli belgedeki şu ifadeler önemlidir:

“ ...

4.

...
ÇİMENTO PİYASASI:

Pazar payı... filan derken diğer şirketler bizi uyutmuşlar.

...
Önce diğer firmalara biz gel artalım, onlar beraberliği sağlamak için uğraşsınlar”

510

Belge 13: Bursa Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 27.5.2002 tarihli belgede şu ifadeler yer almaktadır:

"27.05.02 Toplantı Özeti

- Etik kodlar oluşturulması
- KGS Sisteminin güçlendirilmesi ve kabul ettirilmesi
- TÇMB, THBB, Prefab. Birl., Çim. İşverenler Send., Agrega Birl. Ortak Çalışma Grubu oluşturulması ve Ortak deklarasyon yayınlanması
- THBB'nin saygınlığının artırılması
- Uyumsuzlukların birlik dışına itilmesi

520

YÖNTEM

- TARAFSIZ DENETİMLİ PAZAR PAYLAŞIMI
- SABİT BETON / ÇİMENTO SATIŞ FİYAT ORANI
- YALNIZ TEMİNAT MEKTUBU / ÇEKİ İLE VADELİ SATIŞ
- F.FARKLI SÖZLEŞME DIŞINDA ESKİ MÜŞTERİ, AKRABA VS. AYRIMI YOK
- VADE – MİKTAR ÇİZELGESİNDEKİ MİNİMUM FİYAT ALTI SATIŞ YOK
- FATURASIZ SATIŞ YOK
- OLUŞUMUN ÇİMENTO FİYATI ALTINDA SATIŞ YOK
- PAZARA YENİ GİRENE ÖZENDİRİCİ ÇİMENTO FİYATI YOK
- TSE / KGS OLMAYANA ÇİMENTO SATIŞI YOK
- OLUŞUMA DAHİL OLANLAR MADDİ TEMİNAT VERECEK, OLUŞUM DIŞINA ÇIKANIN TEMİNATI NAKTE ÇEVİRİLECEK
- OLUŞUM DIŞINDA KALANLARLA HEPBİRLİKTE REKABET EDİLECEK

530

ÖNERİLER

- Oluşum üyeleri ile daha yakın kooperasyon
- Çimento üreticilerinin HB payını arttırmaları
- Oluşum için özel tip çimentolar ile avantaj
- Yöntem maddelerinden uygulanabilir olanların tesbiti ve uygulama
- Acilen harekete geçilmesi

540

TESPİTLER

- Çimento üreticileri mevcut yapıdan mutlu
- Çimento karlı satılırken HB'un zararına satılması politikası
- Faturasız ve kalitesiz (standart+miktar) HB rahatsız etmiyor
- Çimento üreticileri Çimento ve HB satışına paçal bakıyor
- Çimento üreticileri HB paylarını arttırmak istemiyor
- Pazara hakim çimento üreticileri akli başında HB üreticisi firmalarını da alternatif çözümlere yöneltiyor.

550

Avrupa HB Dağılımı

Çimento Fabrikaları % 46
Bağımsızlar % 54

560

Asya HB Dağılımı
Çimento Fabrikaları % 48
Bağımsızlar % 52

Avrupa HB Çimento Dağılımı
Lafarge % 35,40
Akçansa % 21,51
Nuh % 15,16
Bolu % 8,31
570 Set % 7,71
Rota % 7,47
Koca % 4,44

Asya HB Çimento Dağılımı
Lafarge % 35,40
Akçansa % 21,51
Nuh % 15,16
Bolu % 8,31
580 Set % 7,71
Rota % 7,47
Koca % 4,44

İSTANBUL HAZIR BETON OLUŞUMU

AMAÇ

590 **BELİRLİ PRENSİPLERDE ANLAŞMIŞ FİRMALARIN GÜÇ VE YAPTIRIMLARINI BİRARAYA GETİREREK HAZIR BETON VE ÇİMENTO SEKTÖRÜNDE HAKSIZ REKABET KOŞULLARINI ORTADAN KALDIRMAK SURETİ İLE KARLILIĞI ARTTIRMAK VE RİSKLERİ AZALTMAK”**

Belge 14: 2003 yılında Ege Bölgesinde yapılan çimento ve hazır beton sektörüne yönelik Kurul’un 24.4.2003 tarih, 3-27/325M ve 3-27/326M sayılı kararları uyarınca yürütülen önaraştırmalar kapsamında, Lafarge Beton A.Ş.’de elde edilen ve Temmuz-Ağustos 2002 tarihine ait olduğu düşünülen ve Lafarge Beton Agregası ve Beton Grubu Başkanı Jean Pierre Le Boulicaut’a, aynı teşebbüsten Seyfettin Baş’ın gönderdiği “Temmuz Ayının Temel Verileri” başlıklı belgenin Türkçe çevirisinde şu ifadeler yer almaktadır:

600 **“İstanbul:**
Nisan ayından başlayarak fiyatlar düştü. Buna paralel olarak çimento fiyatları biraz düştü. Ana rakiplerin yorumlarına göre, çimento ve hazır beton fiyatları aşağıdaki gibi değişiyor:

	<u>Çimento(MTL/ton)</u>	<u>Hazır beton (C20), (MTL/m3)</u>
Asya yakası	58-63	36-30
Avrupa yakası	60-64	36-42

Pompa fiyatları yukarıdaki fiyatlara dahildir.

610

Hem çimento hem hazır beton üreticisi beş şirketin genel müdürlerinin katılımıyla bir toplantı yapıldı. Ben sizi temsil ettim ve temel olarak fiyat artışını ve artış için izlenmesi gereken stratejiyi tartıştık.

620 *Betonsa Genel Müdürü, bağımsızların pazar paylarını artıyor olmaları nedeniyle, 2-2,5 MTL/m3 arasında küçük bir artış yapmamız gerektiğini ve onların karlılık hedefinin brüt faaliyet karı olduğunu söyledi. Yani Betonsa, fiyat artışını düşük bir düzeyde tutmak istiyor. Bolu ve ben, bütün masraf kalemleri arttığından en azından 5 MTL/m3'lük bir artış yapmamız gerektiğini söyledik. Ayrıca herkes, liste fiyatlarını artırmak yerine, müşterilere mektup yazarak gerçek artış yapmamız gerektiğini söyledi. Biz bunu hızlandırmak için liste fiyatlarını artırmayı önerdik. Böylece bu yolunda giderse, yıl sonuna kadar iskontoları azaltmayı düşünebiliriz. Hazır beton fiyatlarını artırmak için çimento fiyat artışını beklememize rağmen, diğer masraf kalemleri göz önüne alındığında bunu mümkün olduğunca erken yapmamız gerektiğini açıkladım. Muhtemelen gelecek haftaya kadar fiyatları artırabileceğiz.*

Çorlu fiyatları 5 Ağustos itibarıyla 5 MTL/m3 artırılabilecek.

630 *2 Ağustos'ta bir toplantı yapıldı ve hazır beton liste fiyatları Asya ve Avrupa yakasında 6 MTL/m3 artırılabilecek. C 20 için pompa dahil minimum fiyat, Asya tarafında 42 MTL/m3; Avrupa tarafında 45 MTL/m3. Bağımsızların şu anki pompa dahil fiyatları 35-36 MTL/m3.*

İzmit Körfezi:

Bağımsızlar, İzmit ve Adapazarı'nda fiyatları artırmak istiyorlar ama Nuh direniyor çünkü geçen seneye göre pazar paylarını kaybettiklerini söylüyorlar. Önümüzdeki hafta fiyat artışını görüşmek için bir toplantı yapılacak. Mehmet Ali İzmit'te olacak.

...

Diğerleri:

640 *Erdoğan Bey'e de piyasa koşulları ve ana rakiplerle yapılan görüşmenin sonuçları hakkında kısaca bilgi verdim...*

Stratejik Araçlar:

İzmir için başlangıç görüşmesi 23 Temmuz'da; İstanbul için son görüşme ise 30 Temmuz'da yapıldı. İstanbul'un resmi geçerliliği sizin katılımınızla sağlanacak."

Belge 15: Nuh Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 25.12.2002 tarihli belgede şu ifadeler yer almaktadır:

650 *"NUH Çimento Sanayi A.Ş.
Yönetim Kurulu Toplantısı*

*1- Birim satış fiyatları Aralık içinde düşmüştür. Sebebi:
- Centilmenlik anlaşmasının görmezden gelinmesi"*

Belge 16: Nuh Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 26.12.2003 tarihli Nuh Çimento Yönetim Kurulu Toplantısı başlıklı belgeye ek şeklindeki "TL BAZINDA YURT İÇİ DÖKME VE TORBALI ÇİMENTO SATIŞ FİYATLARI (KASIM 2002-2003)" başlıklı belgede yer alan fiyat grafiklerinin altındaki şu ifade önemlidir:

660

“...Sektörde birlik-beraberlik nedeniyle düzelme olmuştur. (İç satışlar)”

Belge 17: Bursa Çimento’da yapılan yerinde incelemede bulunan 8.6.2004 tarihli belgede şu ifadeler yer almaktadır:

“08.06.2004 tarihinde Rota Çimento’dan Gn Md.Yrd. Sn. Murat ERSERİM, Bolu Çimento’dan Satış Şefi Sn. Veysel Bey, Bursa Çimento’dan Satış Müdürü Sn. Fatih ARGÜDEN Rota Çimento’nun Yarımca tesisinde buluşarak, Yarımca ve İstanbul Anadolu yakasında piyasa araştırması yapmışlardır.

670

Genellikle Ümraniye bölgesinde Rota Çimento yetkilileriyle beraber yapılan araştırmalarda;

Muttalip KOÇAK (Bastaş)

Nuh 4.500.- Şantiye Teslimi

~ 400.- Nakliye

4.100.- : 1,18 = 3.475. x 20 = 69.492.-TL/Ton (10-15 gün)

680 Bastaş 4.400.- şantiye Teslimi.

Selamet

Lafarge-Nuh aynı

4.200.- Fab. Teslimi : 1,18 = 3.559.-x 20 = 71.186.- TL/Ton (10-15 gün)

Dükkanında Lafarge-Rota Çimentoları var.

690 Mustafa KARZAOĞLU

Aslan-Lafarge

4.215.- : 1,18 = 3.572.- x 20 = 71.441.- TL/Ton (15-20 gün)

Nuh (Ozan Ltd. Şti.) 4.200.- : 1,18 = 3.559.- x 20 = 71.180.- TL/Ton (20 gün)

Nuh Bayisi 4.300.- : 1,18 = 3.644.- x 20 = 72.881.- TL/Ton (30 gün)

Akçansa 4.000.- Mal Bedeli

~ 600.- Nakliye

700

4.600.- Şantiye Tes. x 20 = 92.000.- : 1,18 = 77.966.-TL/Ton

Bolu Oytaş 74.500.000.- TL/Ton

Körfez (Mümin ÜNALTIN)

Nuh 4.500.- Şantiye Teslimi

~ 150.- Nakliye

4.350.- : 1,18 = 3.686. x 20 = 73.729.-TL/Ton

710 Bolu 4.450.- Şantiye Teslimi

~ 400.- Nakliye

4.050.-: 1,18 = 3.432. x 20 = 68.644.-TL/Ton fiyatları elde edilmiştir.

Ancak, Körfez ilçesine gelen Bolu çimentosunun Adapazarı'ndan kaçtığı düşünülmektedir. Bu bölgede 71.500.000.- TL/Ton + KDV ile 74.500.000.- TL/Ton + KDV aralığında fiyatlar tespit edilmiştir. 74.500.000.-TL/Ton + KDV'lik fiyatın, OYTAŞ Samandıra tesislerinde kamyonetini getirip 2-3 Ton gibi (Perakende) ufak partiler halinde satın alınmasından dolayı yaşadığı ifade edilmiştir.

720 Nuh ve Lafarge fabrikaları, vade durumları da dikkate alındığında, 72.000.000.- TL/Ton + KDV – 72.500.000.- TL/Ton + KDV ortalama fiyat uyguladığı tahmin edilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.”

Belge 18: Rota'nın Kurum kayıtlarına 21.2.2006 tarih ve 1084 sayı ile intikal eden yazısında şu ifadeye yer verilmektedir:

“Çimento üretim ve öğütme faaliyetimiz yoktur.”

730 **Belge 19:** Rota'da 27.12.2005 tarihinde yapılan yerinde incelemede Rota'nın Genel Müdürü Ali Aynacı'nın Soruşturma Heyeti tarafından yöneltilen sorulara verdiği yanıtlarda şu ifadelere yer verilmektedir:

“Çimento pazarında üretim faaliyetimiz yoktur. Herhangi bir öğütme tesisimiz de bulunmamaktadır. Rota olarak ithalattan ya da yurt içinden temin ettiğimiz çimentoların satışını yapmaktayız. 2004 ve 2005 yıllarında Bolu Çimento ve Bursa Çimento'dan çimento temin ettik.”

740 **Belge 20:** Bursa Çimento'da yapılan yerinde incelemede bulunan 24.9.2004 tarihli belgede şu ifadeler yer almaktadır:

*“Sayın Kazım UÇAR
Genel Müdür Yard.
Çimento Fabrikası/Bursa*

750 *Uzun zamandır Bilecik bayiiniz (sizin deyiminizle Uç Beyi) olarak çalışmakta, Bursa Çimento bayrağını Bilecik'te taşımaktayım. Bir dönem uzak kalmama rağmen sizlerin büyük destekleriniz ve güveniniz sayesinde ciddi satış rakamlarına ulaştığımız kanaatindeyim. Zaman zaman ödeme ve teminat sorunlarım olduğunda da hep yardımcı oldunuz, destek verdiniz bu konuda da her zaman müteşekkirim.*

Son günlerde hep sorun yaşamaya başladım sürekli satış nedeniyle kamyonlar takip edemediğim oldu ve bunun cezalarını ödedim.

Yenişehir'de yaşanan rekabet ve çimento bayileri arasında yaşanan gerginlik nedeniyle tarafıma sık sık şikayetler geldi ve son olarak ceza aldım ve torbalı alışımdurduruldu. Hem Yenişehir'e indirmedğim çimentoya Bursa fiyatını ödedim hem de torbalı mal alamıyorum. Hukuk ta bile hakim cezayı indirir yada paraya çevirir tecil eder. Hem para cezası hem de idam vermez herhalde. Bu konuda fabrikanızı ve yönetim anlayışınızı takdir karşılıyorum ama üretilen malın satılması ve tüketilmesi de bence önemlidir diye düşünüyorum. Yılbaşından bugüne kadar sattığım miktarlara

760 bakarsanız (yaklaşık 9.000 ton) önemli miktarda satış yapmış olduğumu göreceksiniz. (Filiz Beton hariç)

Ben şoföre soruyorum, Yenişehir'den kireç aldım veya demir aldım kendi köyüme veya kendi inşaatıma götürdüm diyor.

Satış müdürüm bana Yenişehir'de çimento 4.750.000 TL satılıyor o fiyatla satılması mümkün değil "senin çimenton orada satılıyor diyor". Ben araştırdım. Sadece Bursa çimento bayisi Sinan Kaya 4.750.000 TL çimento satışı yapıyor.

770 Kısacası belki hatalarım kusurlarım olabilir ama ben Yenişehir'e bilerek isteyerek çimento satmadım, her suçun sorumlusu ben olmam kendi adıma da torbalı çimento almak mecburiyeti ve zorundayım. Bayiiniz olarak başka markalı çimento almak ve satmak istemiyorum. Böyle bir duruma mecbur kalırsam şimdiden özür diliyorum ve hiçbir hukuki sorumluluğu kabul edemeyeceğimi belirtiyorum.

Bu bakımdan konuyu bir kez daha değerlendirmenizi ve yardımlarınız bekliyorum. Sizi meşgul etmemek ve değerli zamanınızı almamak için yazmak zorunda kaldım tekrar özür diler saygılar sunarım.

Ahmet Özünlü
10156

23.9.2004 tarihi itibariyle

780 Bolu Çimento bant teslimi 3.400.000 TL+650.000 torba nakliye
Baştaş Çimento (Küpeli) 3.950.000 TL Bilecik teslim
Eskişehir Çimento (İpek ticaret) 3.860.000 torba"
Yenişehir'de İsmail TER'e satıyor."

Belge 21: Bursa Çimento bayileri ile yapılan görüşmelerde aşağıdaki beyanlar tutanakla tespit edilmiştir:

790 "... Bayi olarak satışlarımıza genel olarak Bursa Çimento'nun müdahalesi bulunmamaktadır, ben ... dilediğim yere satış yapabilmekteyim, yani bölgesel bir kısıtlama bulunmamaktadır. Ancak kendi bölgem dışına satış yaptığım zaman aradaki fiyat farkı ceza olarak ödemek zorunda kalırım. Örneğin ... çimentoyu kendi bölgem olan ... yerine ... satmam durumumda aradaki fiyat farkını ceza olarak fabrikaya öderim. Hangi bayilerin nereye satış yaptığını bayiler birbirlerinin kamyonlarını takip ederek anlamaktadırlar."

800 "... Bursa Çimento'dan alışlarımız fabrikadan bant teslimi suretiyle yapılmaktadır... Bizim satış fiyatlarımıza Bursa Çimento'nun herhangi bir müdahalesi bulunmamaktadır. Ancak bölgesel olarak kısıtlamalar yapmaktadır... Şayet ben bölgem dışına talep gelmesi halinde dahi satış yaparsam Bursa Çimento tarafından ilk seferde %10 fiyat farkı, ikinci seferde de bu durum tespit edilirse bayilik iptali gibi cezalar uygulanmaktadır. Bu bölge kısıtlaması önceden de uygulanmaktaydı ancak bu sene çok sıkı uygulanıyor, hatta son bayii toplantısında da bu hususu Bursa Çimento açıkça vurguladı."

"Bursa Çimento tarafından fiyatlarımıza herhangi bir müdahale bulunmamaktadır. Bölgemiz dışına çimento satışı gerçekleştiriyoruz. Bursa Çimento, bölgesi dışına satış yapan bayilere sattığı bölge ile kendi bölgesi arasındaki fiyat farkını ceza olarak uygulamaktadır."

810 *“Bursa Çimento’nun satış fiyatlarımıza herhangi bir müdahalesi bulunmamaktadır. Bölgemin dışına çimento satışı gerçekleştirdiğim zaman fabrikadan ikaz alabilmekteyim. Ancak talep olduğu takdirde diğer bölgelere de satış yaparım.”*

820 *“Nakliye maliyeti elverdiği ölçüde talep doğrultusunda her bölgeye çimento satışı gerçekleştirmekteyiz. Buradan önce çalıştığım firmadan çimento üreticilerinin bayilere bölgesel kısıtlamalar uyguladığını biliyorum. Yakın zamanda bu kısıtlamalarla karşılaşmamaktayız. Bursa Çimento’nun fiyat ve bölge kısıtlamaları konusunda bize herhangi bir baskısı bulunmamaktadır. Bugün için nakliye sorunu yaşamadıkça bölgemiz dışına, kazanç sağlayacak şekilde, her bölgeye satış yapmaktayız. Çimento torbalarında bölgesel işaretler geçmişte bazı bölgelerde vardı ancak Bursa Çimento’nun böyle bir uygulaması bulunmamaktadır.”*

“Farklı bayilere yönelik farklı fiyatlar uygulanmamaktadır. Çimento satış fiyatlarımızı kendimiz tespit ediyoruz, fabrikanın fiyatlarımıza müdahalesi bulunmamaktadır. Fabrika bize hedefler belirlemekte ve bu hedefleri yakaladığımızda prim hak etmekteyiz. Fabrika bu hedefin altına ve üstüne çıkmak yerine bu hedefi tam tutturmamızı istemektedir. Bayi olarak bölgesel kısıtlamalarla karşılaşmamaktayız. Nakliye maliyetleri elverdiği ölçüde her bölgeye çimento satabiliriz.”

830 *“Bursa Çimento tarafından bölge ya da fiyat kısıtlamaları uygulanmamaktadır. Bayi olarak nakliye bedeline göre istediğim yere mal satabilmekteyim. Bu zamana kadar Bursa Çimento tarafından bölge kısıtlaması, farklı torba uygulaması gibi uygulamalar yapıldığını duymadım.”*

“Bayii olarak nakliye maliyeti elverdiği ölçüde her yere çimento satışı gerçekleştirebilmekteyim. Her yerden gelen taleplere cevap vermeye çalışıyorum. Ancak uzak bölgelere aktif olarak çalışma yapma imkanımız kısıtlıdır. Bursa Çimento bizim satış fiyatlarımıza müdahale etmemektedir. Satış fiyatlarımıza kendimiz karar veriyoruz.”

840 **Belge 22:** Nuh Beton A.Ş.’nin bayisi ile yapılan görüşmede aşağıdaki beyan tutanakla tespit edilmiştir:

“Bursa Çimento’nun Adapazarı’na satışı yoktur. Haziran 2005’ten sonra 4-5 defa daha Bursa Çimento malı almak istedim ... ama alamadım.”

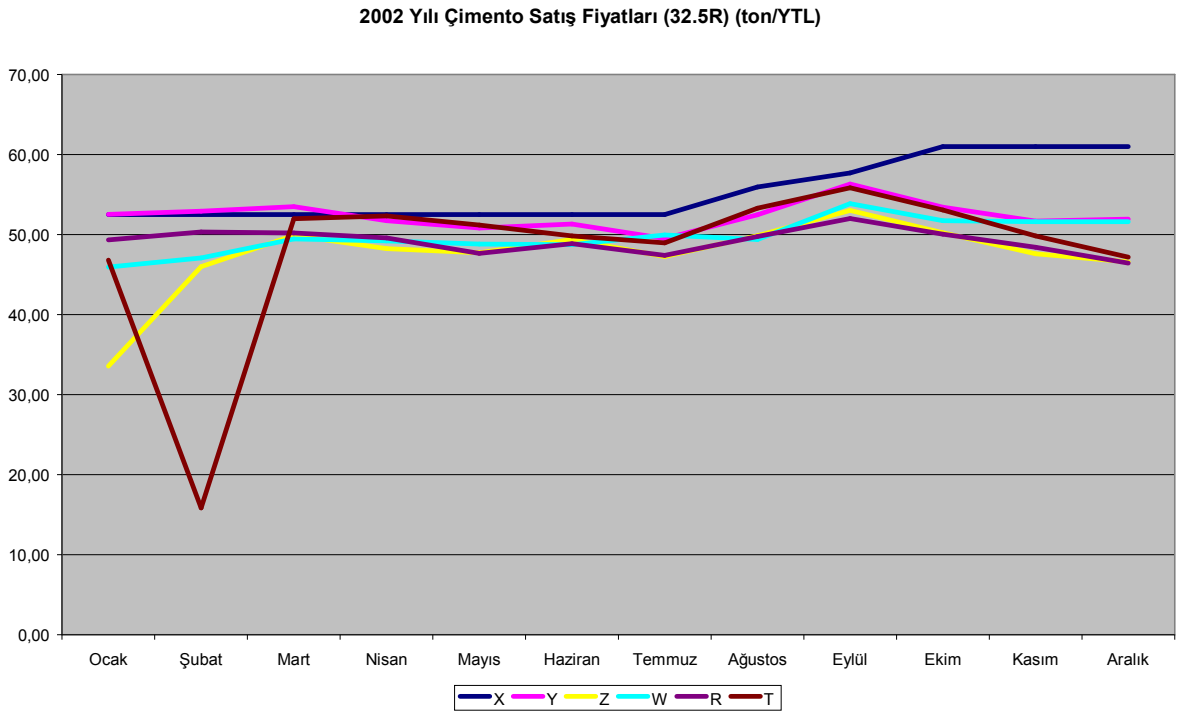
Belge 23: Rekabet Kurumu’nun e-mail adresine gönderilen 3.6.2005 tarihli bir mailde şu ifadeler yer verilmektedir:

850 *Bursa çimento Adapazarı’nda satılmamakta ancak tarafımdan yapılan bir operasyonla Bursa Çimento ... bayisi ... üzerinden ... vilayetine satışı gösterilerek Adapazarı’nda tarafımdan toptan olarak nakliye dahil 3.85 YTL (nakliye hariç) satışını yapmakta (nakliye fiyatı Bursa-Adapazarı 65 YKR) iken diğer fabrikaların durumdan haberdar olması neticesinde Bursa çimentoyu uyarmaları sonucunda 03.06.2005 tarihinde Bursa çimento tarafından satış durdurulmuştur. 03.06.2005 tarihinde... plakalı kamyonu malın Adapazarı’na gideceği düşüncesiyle mal yüklenmemiştir. Bursa Çimento’yu arayıp görüşmeme rağmen malı yükletemedim. Bazı fabrikaların ... vilayetine daha uzak olmalarına rağmen çimento satış fiyatları Adapazarı’ndan daha düşük olduğu görülmektedir. Adapazarı’na halkın daha ucuza*

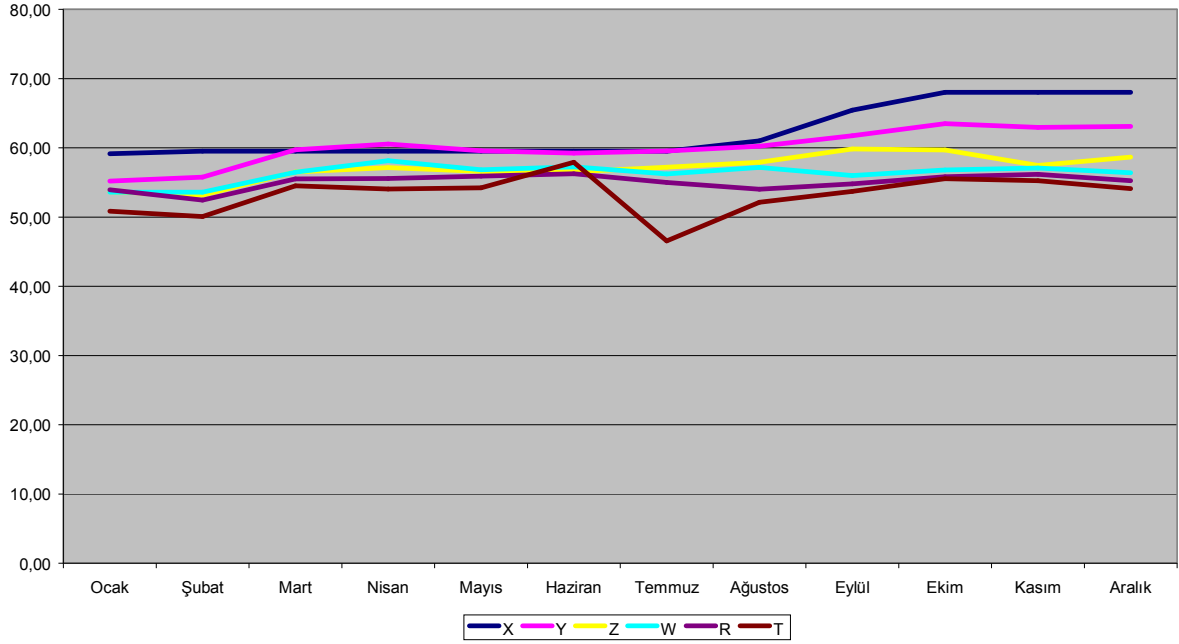
- 860 *çimento temin etmesini sağlamak amacıyla Bursa çimentodan gerçekte olması gereken fiyatla alıp getirmem bazı çimento fabrikalarını rahatsız etmiş ve Bursa çimentoyu uyararak Bursa çimento da satışı durdurmuştur. Çimento firmaları arasında anlaşma olduğu aşikardır. Bursa çimento da Adapazarı'na satışı durdurmakla bu işin içindedir. Bu anlaşma neticesinde Adapazarı satıcısı dolayısıyla halkı gerçekte olması gereken fiyattan çimento satın alamayıp fahiş fiyatla çimento almaya zorlanmaktadır.”*

J.2.2. ANALİZLER

- 870 **Analiz 1:** Akçansa, Nuh Çimento, Set Çimento, Bursa Çimento ve Lafarge Çimento'nun 2002 yılı ortalama torbalı (32.5R) ve dökme (42.5) Marmara Bölgesi satış fiyatlarına ilişkin karşılaştırmalı grafiklere aşağıda yer verilmiştir:

2002 Yılı Çimento Satış Fiyatları (42.5) (ton/YTL)

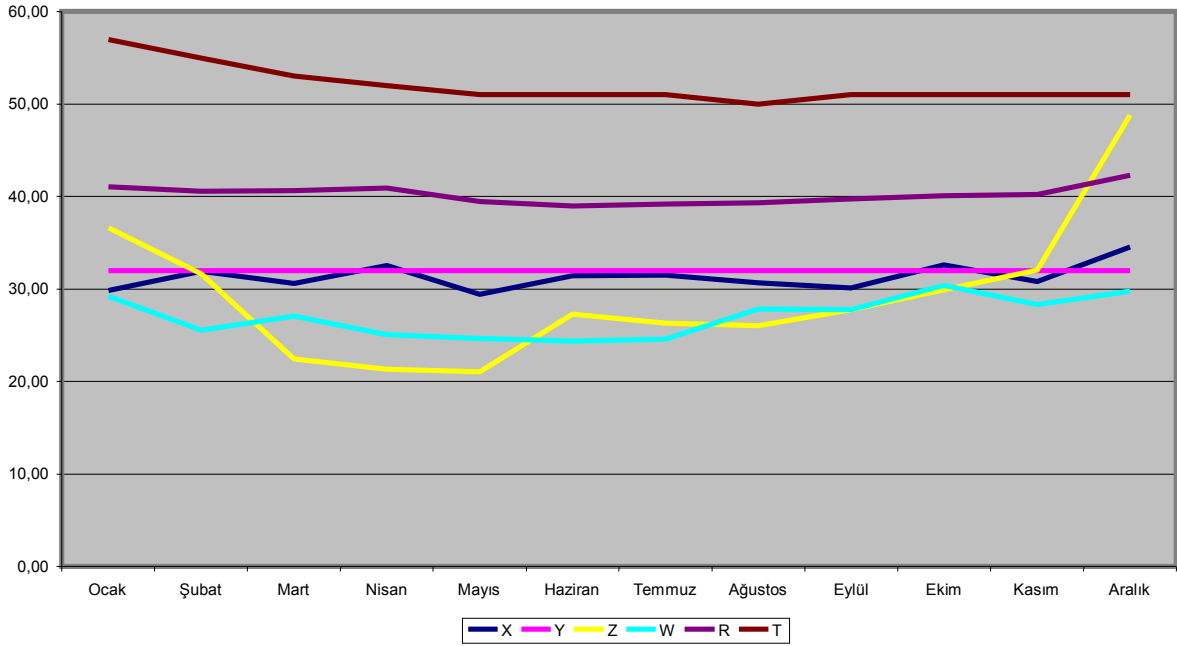

880

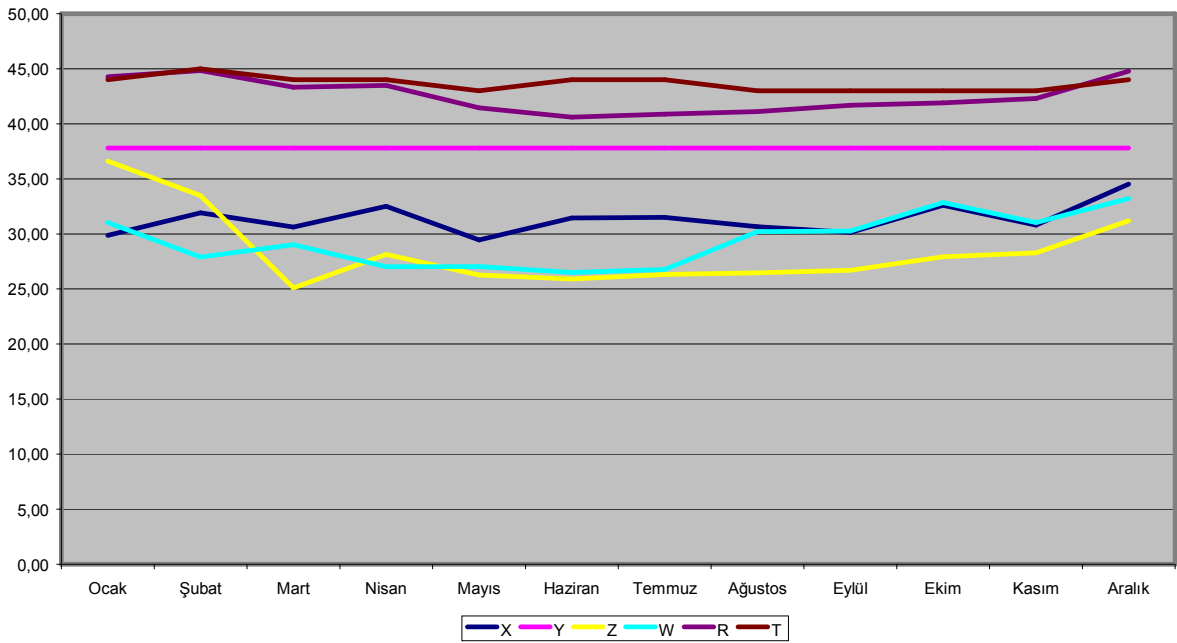
Yukarıda yer verilen grafikde X, Y, Z, W, R ve T kodları ticari sırları korumak maksadıyla, soruşturmanın muhatabı olan çimento şirketlerinin isimleri yerine kullanılmıştır. Söz konusu grafikler; Akçansa, Nuh Çimento, Set Çimento, Lafarge Aslan Çimento, Bolu Çimento ve Bursa Çimento'nun Soruşturma Heyetine verdikleri ticari sır niteliğindeki bilgilerden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Analiz 2: Akçansa, Nuh Çimento, Set Çimento, Bursa Çimento ve Lafarge Çimento'nun 2002 yılı ortalama torbalı (32.5R) ve dökme (42.5) Marmara Bölgesi üretim maliyetlerine ilişkin karşılaştırmalı grafiklere aşağıda yer verilmiştir:

2002 Yılı Üretim Maliyetleri (32.5R) (ton/YTL)

2002 Yılı Üretim Maliyetleri (42.5) (ton/YTL)

890

Yukarıda yer verilen grafikde X, Y, Z, W, R ve T kodları ticari sırları korumak amacıyla, soruşturmanın muhatabı olan çimento şirketlerinin isimleri yerine kullanılmıştır. Söz konusu grafikler; Akçansa, Nuh Çimento, Set Çimento, Lafarge Aslan Çimento, Bolu Çimento ve Bursa Çimento'nun Soruşturma Heyetine verdikleri ticari sır niteliğindeki bilgilerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Söz konusu teşebbüslerin 2002 yılı torbalı ve dökme çimento üretim maliyetlerinin birbirleri ile benzerlik göstermediği görülmektedir.

900 **K. TEŞEBBÜSLERİN SAVUNMALARI VE BU SAVUNMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ**

K.1. Akçansa Çimento Sanayi Ticaret A.Ş.'nin Savunması

910 Akçansa'nın birinci yazılı savunmasında; Rekabet Kurumu'nun soruşturma kararına dair bildirim yazısında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiğine dair genel bir ifadenin bulunduğu, suçlamalara ilişkin somut bilgi ve belgelerin mevcut olmadığı ve bu nedenle buna karşı savunma yapmalarının mümkün olmadığı iddia edilmektedir. Teşebbüs savunmasında ayrıca Rekabet Kurumu'nun önceki soruşturmalarda da benzer davranışlar gösterdiği ve soruşturmanın sonraki aşamalarında dahi birçok delil ve özellikle önaraştırma Raporu ve Soruşturma kararının tamamını hiçbir zaman göndermeyerek sistematik biçimde ilk yazılı savunma hakkını engellediği belirtilmekte, Avukatlık Kanunu ve Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'ndan doğan haklarını kullanacakları ifade edilmektedir.

Akçansa, ikinci yazılı savunmasında soruşturma raporunda ifade edilen görüşe katıldığını belirterek esaslı bir savunma yapmamış yalnızca raporda kullanılan belgelerin bir kısmının delil değerinin olmadığını bir kısmının da Akçansa açısından ihlale işaret etmediğini belirtmiştir.

920 Akçansa'ya ilişkin olarak ek yazılı görüşte; soruşturma heyetinin bilgi istemine karşılık eksik, yanlış veya yanıltıcı bilgi verdiğinden bahisle idari para cezası talep edildiğinden, üçüncü yazılı savunmada bu iddiaya cevaben özetle; uygulama fiyatları ile afişe fiyatlar arasındaki farklılığın doğal olduğu ve bu farklılığın kasten gizlenebilecek bir durum olmadığı, şirket tarafından asıl fiyat değişikliğinin yapıldığı tarihlerin Rekabet Kurumu'na sunulan tarihler olduğu ve bu tarihlerin yerinde incelemede bulunan belgede geçen tarihlerden çok farklı olmadığı, yıllık ortalama maliyetlerin basit bir matematik işlemiyle ortaya çıkarılmasının mümkün olduğu ve Akçansa'nın kasten eksik bilgi vermesinin söz konusu olmadığı ifade edilmektedir.

930 **K.2. Anadolu Çimentoları T.A.Ş. ve Set Çimento San. Tic. A.Ş.'nin Savunması**

Teşebbüslerin birinci yazılı savunmalarında; haklarında hiçbir maddi ve hukuki belgeye dayandırılmadan ve kanuna aykırı bir usulle savunma talep edildiği ve buna karşı Danıştay'da iptal davası açıldığı ifade edilmektedir.

Teşebbüsler ikinci yazılı savunmalarında, soruşturma raporunda haklarında ceza talep edilmediğinden bahisle herhangi bir açıklama yapma gereği bulunmadığını ifade etmişlerdir.

940 **K.3. Bolu Çimento San. A.Ş.'nin Savunması**

Bolu Çimento birinci yazılı savunmasında özetle, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu'nun soruşturma kararına dair bildirim yazısıyla birlikte iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi taraflara göndermesi gerektiği, oysa gelen bildirim yazısında hangi gerekçelere ve delillere dayanılarak ne ile suçlandıklarının belirtilmediği, dolayısıyla soruşturma kararına dayanak teşkil eden

950 önaraştırma bulguları ve raportör görüşleri bilinmeden savunma yapmalarının çok zor olduğu, bu şekilde savunma haklarının kısıtlandığı ve dolayısıyla bu durumun kararı usul yönünden sakatlayacağı ifade edilmektedir.

Bolu Çimento ikinci yazılı savunmasında özetle; soruşturma raporunda ifade edilen görüşlere katıldıklarını, ancak Rekabet Kurulu'nun zamanaşımına konu olmuş doğruluğu tartışılır bilgi ve belgeler gereksiz yere etki altına alınmaması gerektiği, Kurul'un Soruşturma Heyeti'nden farklı takdirde bulunması halinde savunma haklarını saklı kalması gerektiği ifade edilmektedir.

960 Teşebbüsün üçüncü yazılı savunmasında özetle, ek görüşte kendilerine yeterince cevap verilmediği belirtilerek, ikinci yazılı savunmada ifade edilen hususlar tekrarlanmıştır.

K.4. Bursa Çimento Fabrikası A.Ş.'nin Savunması

970 Bursa Çimento birinci yazılı savunmasında özetle, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu'nun soruşturma kararına dair bildirim yazısıyla birlikte iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi taraflara göndermesi gerektiği, oysa gelen bildirim yazısında hangi gerekçelere ve delillere dayanılarak ne ile suçlandıklarının belirtilmediği, dolayısıyla soruşturma kararına dayanak teşkil eden önaraştırma bulguları ve raportör görüşleri bilinmeden savunma yapmalarının çok zor olduğu, bu şekilde savunma haklarının kısıtlandığı ve dolayısıyla bu durumun kararı usul yönünden sakatlayacağı ifade edilmektedir.

980 Bursa Çimento ikinci yazılı savunmasında özetle, Soruşturma raporu ve ekleri dışındaki bilgi ve belgeler teşebbüslere gösterilmeyerek savunma haklarının kısıtlandığı, zamanaşımına uğramış ya da ihlal iddialarını kanıtlamaya yeterli olmayan belgelerle Kurul'un etki altına alınmaması gerektiği, bayilere yönelik olarak uygulanmış olan bazı aktif satış yasaklarının teşebbüsle bayi arasındaki sözlü bir anlaşmaya dayandırılarak grup muafiyeti kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, dikey ihlallere dayanak olarak gösterilen bazı belgelerin esas olarak bölge paylaşımı ve fiyat tesbiti gibi soruşturma heyetinin kanıtlayamadığı yatay ihlallere ilişkin olduğu bu yönüyle dikey ihlaller açısından kullanılamayacağı, diğer belgelerin de çelişkili ifadeler taşıdığı, bayilerin kestiği faturalar incelendiği takdirde çok farklı bölgelere satış yapılabildiğinin görüleceği, teşebbüsün daha önce soruşturma geçirmiş olmasının ağırlaştırıcı unsur sayılmaması gerektiği, zira kendilerinin ilk kez dikey ihlalle suçlandığı, soruşturma heyetinin hafifletici unsurları dikkate almayarak tarafsızlığını kaybettiği,

990 Teşebbüsün üçüncü yazılı savunmasında özetle; 4054 sayılı Kanun'un 44/2. maddesinin Rekabet Kurulu'nca yanlış yorumlanarak bilgi ve belge taleplerinin reddedildiği, bu durumun savunma haklarını kısıtladığı, ek görüşteki değerlendirmelerin eksik ve hatalı olduğu, Soruşturma Heyeti'ne sunulan ve gerçek uygulamayı yansıtan bayi faturalarına ilişkin herhangi bir cevap verilmediği, rekabet ihlalinin piyasaya etkilerinin incelenmediği, objektif deliller yerine yalnızca taraf ifadelerine dayanılarak fikir yürütülmesinin yerinde olmadığı, Bursa Çimento'nun 2006 yılı için imzalamış olduğu bayi sözleşmelerinde bölge münhasırlığının bulunduğu, dolayısıyla yapılan bayi görüşmelerinin geçiş dönemine denk geldiği, ağırlaştırıcı unsurların hatalı olduğu ifade edilmektedir.

K.5. Lafarge Aslan Çimento A.Ş.'nin Savunması

1000 Lafarge Aslan Çimento'nun birinci yazılı savunmasında özetle, Rekabet Kurulu tarafından 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespit etmek amacıyla haklarında soruşturma açıldığını, Soruşturma Heyetinin pazara ilişkin ayrıntılı bir analiz ve değerlendirme yapması durumunda soruşturma açılmasına neden olan iddiaların gerçeği yansıtmadığının görebileceği, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi çerçevesinde ihlale ne şekilde son verileceğine dair görüşlerinin bildirilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

1010 Lafarge Aslan Çimento'nun ikinci yazılı savunmasında, elde edilen belge ve bulguların ihlale işaret edecek ve bu iddiaları ispat edecek nitelikte olmadığı ve teşebbüsün ihlal sayılabilecek bir eylemi bulunmadığı belirtilerek Soruşturma Raporu'nda ifade edilen görüşe iştirak edilmiştir.

Teşebbüsün üçüncü yazılı savunmasında bir önceki savunmada ifade edilen hususlar yinelenmiştir.

K.6. Nuh Çimento A.Ş.'nin Savunması

1020 Nuh Çimento'nun birinci yazılı savunmasında özetle; Rekabet Kurumu'nun soruşturma açıldığını bildiren 8.4.2005 tarih 310 sayılı yazısının ekinde herhangi bir belgeye yer verilmediği, haklarındaki iddiaların dayanağı olan bu belgeler bilinmeden savunma yapılmasının mümkün olmadığı, 4054 sayılı Kanun'un 44. maddesinin teşebbüslere hakkında Kurum bünyesinde düzenlenmiş her türlü belgenin bir nüshasını elde etmek hakkını verdiği, yine aynı maddeye göre Kurul'un tarafları bilgilendirmediği ve savunma hakkı vermediği konuları kararlarına dayanak yapamayacağını belirttiği, bu nedenle kendilerine Öneri Raporu'nun gönderilmemesinin savunma haklarını zedelediği, soruşturma açıldığını bildiren Rekabet Kurumu yazısında Nuh çimento'nun fiyat konusunda ortak hareket ettiği iddia edilmekle birlikte, bununla ilgili somut bir bulguya yer verilmediği, bu nedenle bunlara ilişkin savunma yapılarının mümkün olmadığı, Nuh çimento'nun çimento pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler ile rekabeti engelleyen, bozan, kısıtlama amacı taşıyan anlaşmalar yapmadığı, uyumlu eylemler içine girmediği, kararlar almadığı, alınan kararlara iştirak etmediği, dolayısıyla Nuh çimento'nun rakip teşebbüslerle fiyat konusunda bir işbirliği bulunmadığı, Rekabet Kurumu tarafından delil olarak dayanak alınan belge ve şirket içi yazışmalarda da rakiplerle fiyat birliği yapıldığına dair bir kayıt olmadığı, bunun aksine Nuh Çimento'nun pazarın durumuna ve pazarı etkileyen dış koşulları dikkate almak suretiyle fiyat belirlediğinin çeşitli şirket içi yazışmalardan anlaşılacağı, ayrıca somut bulgu ve iddialar taraflarına bildirildiğinde bunlara ilişkin savunma yapma hakkını saklı tuttuğu ifade edilmektedir.

1040 Teşebbüsün ikinci ve üçüncü yazılı savunmalarında soruşturma heyetinin görüşlerinin paylaşıldığı ifade edilmektedir.

K.7.Rota Denizcilik ve Ticaret A.Ş.

Rota'nın birinci yazılı savunmasında, Rekabet Kurumu'nun Marmara Bölgesi çimento pazarında faaliyet gösteren çimento üreticisi teşebbüslerin fiyat konusunda ortak hareket etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği iddiasına

1050 yönelik olarak soruşturma kararı verdiği, oysa Rota'nın ana faaliyet konusunun liman ve depo işletmesi olduğu, ayrıca çimento alım satımı ile iştirak ettiği, dolayısıyla bir çimento üreticisi olmadığı ve söz konusu soruşturmaya dahil edilmesinin soruşturmanın konusu ve sebebi ile çeliştiği, Rekabet Kurulu'nun söz konusu soruşturmayı ciddi bulgulara rastlamış olması nedeniyle açtığı ve savunma yapabilmeleri için bu bulguların kendilerine bildirilmiş olması gerektiği ifade edilmektedir.

L. DEĞERLENDİRME

L.1. Savunmaların Değerlendirilmesi

1060 Soruşturma kararının hakkında soruşturma başlatılan teşebbüslere tebliği ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun'un 43/2. maddesinde "... *Taraflara tanınan ilk yazılı cevap süresinin başlayabilmesi için Kurulun bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara göndermesi gerekir.*" hükmü yer almaktadır. Soruşturma kararı söz konusu Kanun hükmüne uygun olarak tebliğ edilmiştir.

Dosyaya giriş hakkı Kanun'un 44. maddesinde düzenlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında,

1070 "*Haklarında soruşturmaya başlandığı bildirilen taraflar sözlü savunma hakkını kullanma taleplerine kadar Kurum **bünyesinde kendileri ile ilgili düzenlenmiş** her türlü evrakın ve mümkünse elde edilmiş olan her türlü delilin bir nüshasının kendilerin verilmesini isteyebilir.*" denmekte, devamı fıkrada,

"Kurul, tarafları bilgilendirmediği ve savunma hakkı vermediği konuları kararlarına dayanak teşkil edemez"

hükümlerine yer verilmektedir.

1080 Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, hakkında soruşturma açılmış taraflara Kanun'un 44/2. maddesi ile dosyaya giriş hakkı tanınmış, 44/3. maddesi ile de teşebbüslerin kendini savunma hakkı bir bakıma güvence altına alınmıştır. Ancak, söz konusu Kanun maddesinde yer verilen "kendileri ile ilgili düzenlenmiş" hükmünün göz önüne alınması gerekmektedir. Kurul adına hareket eden Soruşturma Heyeti, Soruşturma kapsamındaki teşebbüslerde yapmış olduğu yerinde incelemeler ya da teşebbüslerden istediği bilgiler neticesinde oluşan belgeleri incelemekte, değerlendirmekte ve nihai olarak Soruşturma Raporunu ve eklerini oluşturmaktadır. Teşebbüslerin dosyadaki erişim hakları da ticari sırlar çıkarıldıktan sonra kendileri ile ilgili düzenlenmiş belgeler olan Soruşturma Raporu, ek görüş ve eklerinden ibarettir.

1090 Bursa Çimento'ya Soruşturma safhası boyunca "kendileri ile ilgili düzenlenmiş" tüm bilgiler ve belgeler hem tebliğ edilmiş hem de Rekabet Kurum'unda incelemeleri için kullanıma açılmıştır.

1100 Bursa Çimento'nun bayilerinin bölgeler arasını ticaretini engelleyerek Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine ilişkin ilk iddia 24.3.2006 tarih ve SR/06-8 sayılı Soruşturma Raporu ile Bursa Çimento'ya tebliğ edilmiş ve bu ihlal iddiası ile ilgili olarak Bursa Çimento'nun iki yazılı ve bir sözlü savunması alınmıştır. Dolayısıyla Bursa Çimento'nun "savunma hakkının" kısıtlanmasına ilişkin savunması gerçeği yansıtmamaktadır.

1110 Bursa Çimento savunmasında bayileri ile arasında "aktif satış" yasağının getirilmesine ilişkin sözlü bir anlaşma olduğunu ve bunun da 2002/2 sayılı Tebliğ (Tebliğ) hükümleri kapsamında muafiyete tabi olduğunu iddia etmektedir. Ne var ki Bursa Çimento'nun da savunmasında bayileriyle ilişkilerinin esaslarını çizen belge olarak nitelediği yazılı "Bursa Çimento Fabrikası A.Ş. Çimento Satış Şartnamesi" toplam 14 maddeden oluşmakta ve Tebliğ'in aktif satış yasağına müsaade vermesinin koşulu olan hiçbir münhasır bölge hükmünü içermemektedir. Bursa Çimento bütün bayileri ile bu "Şartname"yi imzalamaktadır. Hal böyle iken Bursa Çimento neden Tebliğ'in izin verdiği münhasır bölge hükmünü satış şartnamesine koymamaktadır ve Soruşturma Heyetine "sözlü anlaşma" ile "münhasırlığı-aktif satış yasağını" sağlıyorum demektedir. Dikey anlaşmalar rekabet hukuku uygulamalarında genel olarak yazılı şekilde gerçekleştirilmektedir. Soruşturma Raporu'nda yer verilen Bursa Çimento bayi tutanaklarında bayilerin hiçbirisi böyle bir anlaşmadan söz etmemiştir. Bu çerçevede, Bursa Çimento'nun Tebliğ'de yasak olmayan münhasır bölgeyi ve dolayısıyla aktif satış yasağını yazılı olarak "Şartname"sine koymaması düşündürücüdür ve Soruşturma Heyeti "sözlü anlaşma"nın varlığının kabul edilemeyeceği sonucuna ulaşmıştır. Bursa Çimento, bayi satış faturaları yoluyla ihlal içinde olmadığını kanıtlamaya çalışmıştır. Ancak, bayilerin satışlarının birkaç yıl boyunca meydana getirdiği fatura sayısı göz önüne alındığında sunulan faturaların sayısal miktarının yetersizliği açıktır. Bursa Çimento bayi faturaları bağlamındaki delilini istatistiksel bir anlamlılık kazandıracak analiz ve bu faturalardaki bilgilerin hangi koşullarda ihlalin olmadığına kanıt teşkil edebildiği şeklinde ortaya koyamamıştır. Bursa Çimento'nun sunduğu bayi satış faturalarının Bursa Çimento'nun "aktif-pasif" satış yasağını bayilerine uygulamadığını gösterecek kadar yeterli olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

1130 Kurul, Akçansa'nın savunmasını haklı bularak Soruşturma Heyetinin bilgi istemine karşılık Akçansa'nın eksik, yanlış veya yanıltıcı bilgi verdiğinden bahisle Soruşturma Heyetinin idari para cezası talep etmesini kabul etmeyerek Akçansa'ya Kanun'un 16 (b) maddesi gereğince para cezası verilmesine gerek olmadığına hükmetmiştir.

Kararın L.2. Bölümü'nde yer verilen değerlendirmelerde savunmalara yanıt niteliğindedir.

1140

L.2 Genel Değerlendirme

1150 Soruşturmada tespit edilen belgelerin (Belge 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10 ve 11) bir kısmı 1994-1995 ve 1996 yıllarına aittir. Bu belgeler değerlendirilecek olursa, çimento pazarında;

- a) satış fiyatlarının ve şartlarının tespit edilmesi,
- b) arz miktarının kontrolü,
- c) pazar paylaşımı,
- d) iç piyasalarda denge kurulabilmesi için ihracat piyasalarına yönelik arz düzenlemeleri yapılması,

1160 şeklinde Akçansa (Çanakkale Çimento), Set Çimento, Nuh Çimento, Lafarge Çimento, Rota, Bolu Çimento teşebbüsleri arasında yatay anlaşmalar yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği açık bir şekilde görülmektedir. Ancak, yukarıda yer verilen ihlallerin sürekliliğine ilişkin yeterli delile soruşturma döneminde ulaşılamamıştır. Dolayısıyla söz konusu belgelerde yer alan ihlallerin süreklilik arz edecek şekilde devam ettiğine ilişkin yeterli delile ulaşılamadığından Kanun'un 19. maddesinde yer verilen 5 yıllık zaman aşımı süresi hükmüne tabi oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

1170 Soruşturmada tespit edilen belgelerden 1999 yılına ait bir belgedeki (Belge 12) ifadelerden çimento üreticisi teşebbüsler arasında rekabetçi davranışların koordinasyonunun varlığına delil teşkil edecek anlamlar çıkarmak mümkündür. Ancak, bu belgeyi destekleyici ve 1999 yılında çimento pazarındaki rekabet ihlallerini ispatlamaya ilişkin yeterli delile ulaşılamamıştır.

1180 Bursa Çimento'da tespit edilen belge (Belge 13) değerlendirilecek olursa, özellikle İstanbul Hazır Beton pazarına yönelik olarak rekabeti bozma, kısıtlama amacını taşıyan bir kartel oluşumunun izlerini belgedeki ifadelerden görmek mümkündür. Söz konusu oluşumun çimento pazarını da kapsayacak şekilde pazar paylaşımı, rakiplerin faaliyetlerini zorlaştırma, satış şartlarının tespiti gibi unsurlarda mutabakat sağladıkları düşünülse de bu oluşuma ilişkin Kanun'un 4. maddesinin ihlali anlamında bir anlaşmanın varlığını kanıtlayacak yeterli delile ulaşılamamıştır.

1190 Lafarge Beton A.Ş.'de elde edilen belge (Belge 14) değerlendirilecek olursak; belgedeki ifadelerden hem hazır beton hem çimento üreticisi 5 şirketin fiyat artışları hususunda bir toplantı yaptıkları anlaşılmaktadır. Belgedeki fiyatlardan yola çıkarak ve Rekabet Kurulu'nun 2.12.2004 tarih ve 04-77/1108-277 sayılı Karar'ındaki² tespit de göz önüne alınarak söz konusu belgenin 2002 yılına ait olduğu düşünülmektedir. Bu çerçevede Temmuz 2002 tarihinde yapıldığı düşünülen toplantıya Lafarge Aslan Çimento'nun, Akçansa'nın, Bolu Çimento'nun katıldıkları belgede açıkça ifade edilmektedir. Hem çimento hem hazır beton üreticisi olup toplantıya katılan diğer iki teşebbüsün de Nuh Çimento ve Set Grubu (Set Çimento) oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Belgenin tarihinin 2002 yılına ait olması nedeniyle, Kararın J.2.2 bölümünde Akçansa, Nuh Çimento, Bolu Çimento, Set Çimento, Bursa Çimento ve Lafarge Aslan Çimento'nun 2002 yılı için Marmara Bölgesi torbalı (32.5R) ve dökme

² Rekabet Kurulu'nun bu Karar'ında Ege Bölgesindeki çimento üreticilerine yönelik olarak belgenin bir kısmı kullanılmıştır.

1200 (42.5) çimento satış fiyatları ve üretim maliyetleri karşılaştırmalı grafikler şeklinde analiz edilmiştir. Yine, Nuh Çimento'da elde edilen belgedeki ifadeler çimento üreticisi teşebbüsler arasında bir centilmenlik anlaşmasının varlığına işaret etmektedir (Belge 15). Ancak, Belge 14 ve 15'de yer alan ifadeler ile Karar'ın I.2.2 bölümünde yapılan analizler ışığında; söz konusu teşebbüslerin anlaşma ya da uyumlu eylem halinde 2002 yılında Marmara Bölgesi çimento pazarında birlikte fiyat tespit ettikleri iddiasını ispatlamaya yeterli delil olmadığı kanaatine varılmıştır.

Nuh Çimento'da bulunan bir diğer belgedeki (Belge 16) "*Sektörde birlik-beraberlik nedeniyle düzelme olmuştur. (İç satışlar)*" ifadenin, 2003 yılında, soruşturmanın muhatabı olan teşebbüslerin rekabeti sınırlayıcı anlaşmalar içinde oldukları kanaatini uyandırmaktadır. Ancak, önaraştırma ve soruşturma dönemlerinde bu kanaati ispatlamaya yetecek yeterli delile ulaşılamamıştır.

1210 Bursa Çimento'da tespit edilen 8.6.2004 tarihli belgedeki ifadelerden (Belge 17) Rota Çimento'dan Genel Müdür Yardımcısı Murat Erserim'in, Bolu Çimento'dan Satış Şefi'nin ve Bursa Çimento'dan Satış Müdürü Fatih Argüden'in Rota Çimento'nun Yarımca tesisinde buluşarak, Yarımca ve İstanbul Anadolu yakasında piyasa araştırması yaptıkları tespit edilmiştir. Bu noktada Rota'nın çimento üretim ve öğütme faaliyetlerinin olmadığı ve 2004-2005 yıllarında Bolu Çimento ve Bursa Çimento'dan temin ettiği çimento ürününü Yarımca tesislerinde paketleyerek arz ettiği görülmektedir (Belge 18-19). Belge 17'deki tespitin ve dosya mevcudu diğer bilgi ve belgelerin ışığında; Rota, Bolu Çimento ve Bursa Çimento arasında 2004 yılında fiyat tespiti ya da hassas rekabetçi bilgilerin değişimi şeklinde Kanun'un 4. maddesinin ihlali anlamında bir anlaşma içinde oldukları iddiasını ispatlamaya yetecek yeterli delilin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

1220 Bursa Çimento, Marmara Bölgesi'nde bulunan bütün bayileri ile aynı nitelikteki "Bursa Çimento Fabrikası A.Ş. bayilerinin 2005 Yılı Çimento Satış Şartnamesi"ni akdetmektedir. Söz konusu bayilik sözleşmesi toplam 14 maddeden oluşmaktadır. Sözleşme hükümlerinin lafzı itibarıyla Rekabet Kurulu'nun 2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği (Tebliğ) ile sağlanan muafiyetten yararlanabileceği görülmektedir.

1230 Ancak, Bursa Çimento'nun dosya mevcudu bayilik sözleşmesinin lafzı itibarıyla grup muafiyeti kapsamına girdiği düşünülse de, Bursa Çimento'nun bayilerine yönelik fiili uygulamalarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

1240 Tebliğ ve "2002/2 Sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin Açıklanmasına Dair Kılavuz" (Kılavuz) hükümleri kapsamında; dağıtım ağı kurmak isteyen sağlayıcı teşebbüslerin, kendisine ya da alıcı konumundaki teşebbüslere münhasır satış bölgeleri veya münhasır müşteri grupları vermeleri durumu hariç alıcıya (bayiye) bölge veya müşteri kısıtlaması getirmeleri mümkün değildir. Başka bir ifadeyle, bayilik sözleşmesinde münhasırlık verilmemişse aktif satış yasağı alıcıya getirilememektedir. Diğer yandan, başka bir alıcının bölgesindeki veya müşteri grubundaki müşterilerden gelen ve alıcının aktif çabaları neticesi olmayan talepleri karşılamak anlamındaki pasif satışların yasaklanması da hiçbir dikey sözleşmede bulunmaması ve dikey fiili uygulamada olmaması gereken Kanun'un 4. maddesi kapsamında ağır bir ihaldir.

Bu çerçevede, Bursa Çimento'nun söz konusu bayilik sözleşmesi incelenecek olursa; sağlayıcı konumdaki teşebbüsün, alıcıları konumundaki bayileri için herhangi bir münhasır bölge tahsis etmediği ve dolayısıyla bayilerinin diğer bayilerinin satış bölgelerine olan aktif satışlarını, münhasırlığın getirdiği istisna sebebiyle Tebliğ'in getirdiği muafiyet kapsamında, yasaklayamayacağı açıktır.

1250 Bursa Çimento'nun bayilerine yönelik fiili uygulamaları Karar'ın J.2.1 bölümündeki belgelerde görmek mümkündür. Bursa Çimento bayisi Ahmet Özünlü'nün Bursa Çimento Genel Müdür Yardımcısı Kazım Uçar'a gönderdiği yazıda (Belge 20), söz konusu bayinin aktif-pasif satış kısıtlamasına uymadığı için para cezasıyla ve torbalı çimento alışının durdurulmasıyla cezalandırıldığı ifade edilmektedir. Keza, Belge 21'de yer verilen Bursa Çimento bayilerinin tutanak altına alınmış;

1260 *"Ancak kendi bölgem dışına satış yaptığım zaman aradaki fiyat farkı ceza olarak ödemek zorunda kalırım. Örneğin ... çimentoyu kendi bölgem olan ... yerine ... satmam durumumda aradaki fiyat farkını ceza olarak fabrikaya öderim. Hangi bayilerin nereye satış yaptığını bayiler birbirlerinin kamyonlarını takip ederek anlamaktadırlar."*

"Ancak bölgesel olarak kısıtlamalar yapmaktadır... Şayet ben bölgem dışına talep gelmesi halinde dahi satış yaparsam Bursa Çimento tarafından ilk seferde %10 fiyat farkı, ikinci seferde de bu durum tespit edilirse bayilik iptali gibi cezalar uygulanmaktadır. Bu bölge kısıtlaması önceden de uygulanmaktaydı ancak bu sene çok sıkı uygulanıyor, hatta son bayii toplantısında da bu hususu Bursa Çimento açıkça vurguladı."

1270 *"Bölgemiz dışına çimento satışı gerçekleştiriyoruz. Bursa Çimento, bölgesi dışına satış yapan bayilere sattığı bölge ile kendi bölgesi arasındaki aradaki fiyat farkını ceza olarak uygulamaktadır."*

şeklindeki ifadeleri de Bursa Çimento'nun bayilerine çimento ürünlerinin yeniden arzında aktif-pasif satış yasakları uyguladığı iddiasını kuvvetlendirmektedir.

Soruşturma döneminde Raportörlerce Adapazarı Bölgesinde Nuh Çimento'nun bir bayisi ile yapılan görüşmede aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

1280 *"Bursa Çimento'nun Adapazarı'na satışı yoktur. Haziran 2005'ten sonra 4-5 defa daha Bursa Çimento malı almak istedim ... ama alamadım."*

Bursa Çimento'nun bayilerinin bölgeler arası ticaretini engellediğine ilişkin bir diğer belgedeki şu ifadeler de önemlidir:

1290 *"Bursa çimento Adapazarı'nda satılmamakta ancak tarafımdan yapılan bir operasyonla Bursa Çimento ... bayisi ... üzerinden ... vilayetine satışı gösterilerek Adapazarı'nda tarafımdan toptan olarak nakliye dahil 3.85 YTL (nakliye hariç) satışını yapmakta (nakliye fiyatı Bursa-Adapazarı 65 YKR) iken diğer fabrikaların durumdan haberdar olması neticesinde Bursa çimentoyu uyarmaları sonucunda 03.06.2005 tarihinde Bursa çimento tarafından satış durdurulmuştur. 03.06.2005 ... tarihinde plakalı kamyonu malın Adapazarı'na gideceği düşüncesiyle mal yüklenmemiştir. Bursa Çimento'yu arayıp görüşmeme rağmen malı yükletemedim."*

Kurul, özellikle Bursa Çimento bayisi Ahmet Özünlü'nün Bursa Çimento Genel Müdür Yardımcısına yazdığı yazının aktif-pasif satış yasağı uygulamasının mevcudiyetini ispatlamaya yeterli nitelikte olduğu sonucuna ulaşmıştır.

1300 Bütün bu nedenlerden dolayı, Bursa Çimento'nun bayilerine yönelik uygulamalarının Kanun'un 4. maddesinde yasaklanan, bayilerinin bölgeler arası ticaretini engelleyici rekabet ihlalleri olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

M. SONUÇ

Marmara Bölgesi çimento pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin belirlenmesi amacıyla 24.3.2005, 05-18/197-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre;;

- 1310 1) - Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.,
- Anadolu Çimentoları T.A.Ş.,
- Bolu Çimento Sanayi A.Ş.,
- Lafarge Aslan Çimento A.Ş.,
- Marmara Çimento ve Yapı Malzemeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.,
- Nuh Çimento A.Ş.,
- Set Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin

1320 2002 yılında Marmara Bölgesi çimento pazarında birlikte fiyat tespit ederek Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasını ispatlamaya yeterli delil olmadığına Kurul Üyeleri Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL, M. Sıraç ASLAN'ın farklı gerekçeleri ve OYBİRLİĞİ ile,

- 2) - Bolu Çimento Sanayi A.Ş.,
- Bursa Çimento Fabrikası A.Ş.,
- Rota Denizcilik ve Ticaret A.Ş. (Rota Liman Hizmetleri Sanayi A.Ş.)'nin

1330 2004 yılında fiyat tespiti ya da hassas rekabetçi bilgilerin değişimi şeklinde Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasını ispatlamaya yeterli delil olmadığına Kurul Üyeleri Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL, M. Sıraç ASLAN'ın farklı gerekçeleri ve OYBİRLİĞİ ile,

3) Bursa Çimento Fabrikası A.Ş.'nin bayilerinin bölgeler arası ticaretini engelleyici uygulamalarıyla Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine bu sebeple aynı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 2004 yılı cirosunun takdiren %1'i oranında olmak üzere 1.123.134,45 YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına OYÇOKLUĞU ile,

4) Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin 3.2.2006 tarihli yazı ve eklerinde çimento satış fiyatları ve maliyetleri hakkında eksik, yanlış veya yanıltıcı bilgi vermesi

06-68/926-265

nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 16(b) maddesi gereğince idari para cezası verilmemesine OYBİRLİĞİ ile,

1340

karar verilmiştir.

FARKLI GEREKÇE
(02.10.2006 tarihli ve 06-68/926-265 sayılı Kurul Kararı)

Rekabet Kurulu 24.04.2003 tarih ve 03-27/325-M ve 03-27/326-M sayılı kararları ile Marmara, Batı Karadeniz, İç Anadolu ve Akdeniz Bölgeleri çimento ve hazır beton pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüsler hakkında ön araştırma açmıştır.

4054 sayılı Kanun'un Kurulun inceleme ve araştırmalarda uygulanacak kuralları düzenleyen 40. maddesinde; ön araştırma yapılmasına karar verildiği takdirde, Kurul Başkanın, meslek personeli uzmanlardan bir veya bir kaçını raportör olarak görevlendireceğini, ön araştırma yapmakla görevlendirilen raportörün 30 gün içinde elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkındaki görüşlerini Kurula yazılı olarak bildireceğini hükme bağlamaktadır. Rekabet Kurumunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliği'nin 55. maddesi, bu görüşlerin düzenlenecek bir "ön araştırma raporu" ile Kurula intikal ettirileceğini öngörmüştür.

Ön araştırmanın temel amacı, iddiaların ciddiliğini ve tutarlılığını inceleyerek, soruşturma açılıp açılmaması değerlendirmesi için veri toplamak, yerinde incelemelerde bulunarak gerekli delillere ulaşmaktır. Soruşturmanın temelini ön araştırma oluşturmakta, bir başka ifadeyle ön araştırmanın yapılış zamanı, şekli ve kapsamı soruşturma kararının sağlıklı, tutarlı ve gerekçeli olabilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu itibarla ön araştırma kararının, yeterli delillere ulaşılabilmesi, hatta delillerin karartılmaması için gecikmeksizin uygulamaya konulması gerekir. Kanun bu amaca yönelik olarak bir dizi ve kısıtlı süreler öngörmektedir. Bahsedilen işlemlerle ilgili herhangi bir gecikme amaca ulaşmayı engelleyebileceği gibi, alınan kararların etkinliğini ortadan kaldırır.

Mevzuat bu denli açık düzenlemeler getirmiş iken, 23.12.2004 tarihli toplantıda, 24.04.2003 tarihinde açılan ön araştırma kararına yeni gelen şikayetler nedeniyle, bazı iddiaların eklenmesi ve yeni ön araştırmalar açılarak birleştirilmesi önerisi gelmiş, bu bağlantıda 24.04.2003 tarihli ön araştırma kararının 18-20 aylık süre içinde uygulanmadığı görülmüştür. Böyle bir uzun süre gecikmeyi anlamak ve gerekçelendirmek mümkün değildir. Bu nedenle, sonradan gelen iddiaların ön araştırma kapsamına alınmasına ilişkin 23.12.2004 tarihli ve 04-81/1155-M sayılı karara katılmakla birlikte, bu gecikmenin bir görev kusuru olarak incelenmesi, araştırılması ve soruşturulması amacıyla farklı gerekçe yazmışım.

Aynı şekilde ilgili teşebbüsler hakkında soruşturma açılması kararlarının da -gecikme süreleri farklı olmakla birlikte- geç uygulamaya sokulduğu anlaşılmıştır.

Uzun bir gecikmeden sonra ön araştırma ve soruşturmalar tamamlanmış ve yukarıda tarih ve sayıları verilen nihai kararlar alınmıştır. Çimento gibi ülkemizin önemli ve Rekabet Kurumunun sürekli gündeminde olan bir sektörde ön araştırma ve soruşturma kararlarının derhal uygulamaya sokulmasının önemi tartışılmaz. Alınan kararlar belirli delillere dayandırılmış, kimi kararlarda yeterli delil bulunmadığı gerekçesiyle, ihlal iddiaları sonuçsuz kalmıştır. Ön araştırma ve soruşturma kararlarının çok uzun bir süre uygulanmamasının, delil toplanması ve iddiaların

gerekelendirilmesi, yeterli bilgi ve belgeye ulaşılması bakımından 6nem taşıyıp taşımadığı da kuşkusuz tartışılabilecektir.

Bu farklı gerek6em, b6lge ve teşebb6sler bazında ilgili kararlar b6l6m6ndeki teknik karşı ve farklı gerek6elerim saklı kalmak 6zere, yukarıda tarih ve sayıları verilen t6m kararları kapsamak 6zere genel olarak ve aynı i6erikte kaleme alınmıştır.

Prof. Dr. Z6ht6 AYTA6
Kurul 6yesi

Rekabet Kurulu'nun a) 02.10.2006 tarih ve 06-68/926-265 sayılı,
b) 02.10.2006 tarih ve 06-68/926-266 sayılı Kararları

FARKLI OY GEREKÇESİ

Rekabet Kurulu'nun Marmara Bölgesi "çimento" ve "hazır beton" pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla; 23.12.2004 tarihinde açılan ön araştırma ve 24.03.2005 tarihinde açılan soruşturma çerçevesinde Başkanlık tarafından özellikle, ön araştırma ve soruşturma açılması kararlarının akabinde hemen yaptırılması gereken yerinde inceleme işlemlerinin çok büyük gecikmelerle yapılabilmiş olması ve diğer idari hatalar sebebiyle, Kurum tecrübeleri ile belirlenmiş ve kamuoyunda yaygın olarak konuşulan çimento sektöründeki muhtemel ağır rekabet ihlallerinin ekonomimize verdi zararlar zamanında engellenememiş, soruşturma süreci boyunca kurumsal zafiyet gösterilmiş ayrıca, Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40-44 maddeleri hükümleri bakımından idarenin **görev ihmali**ne yol açıldığı kanaatindeyim.

Rekabet Kurumu ve Rekabet Kurulu'nun kuruluşundan itibaren, sektörün ve ürünün özelliklerinden dolayı çimento teşebbüsleri ile ilgili olarak defalarca soruşturma yapılmıştır. Rekabet Kurulu'nca, sektörde yapılan rekabet ihlalleri sebebiyle teşebbüslere defalarca idari para cezası vermesine rağmen, **kurumsal hatalar**, malum **idari ve usul eksiklikleri** sebebiyle bu para cezalarının tahsili mümkün olmamış ve bu durum, rekabet ihlali eğilimindeki teşebbüsler üzerinde ihlal eylemlerine son vermeleri bakımından caydırıcı etki yaratmamış ve sektörde rekabetin sağlanmasını olumsuz yönde etkilemiştir.

Zaman içinde, Rekabet Kurumu'nun faaliyetleri, çalışma sistematığı ve hatta idari zafiyetleri konusunda bilgi sahibi olan sektördeki teşebbüsler, yapılan ihlallere rağmen, Rekabet Kurumu'nca bir müdahale veya etkili yaptırım uygulanmaması üzerine organize şekilde birlikteliklerini, anlaşma ve rekabete aykırı eylemlerini kendilerince daha dikkatli yaparak rekabet ihlallerine dair belge ve bilgileri işyerlerinde bulundurmamakta, arşivleme ve bilgisayar kayıtları konusunda itinalı olarak ve en önemlisi Rekabet Kurumu'nun tarzına vakıf olarak muhtemel ihlaller konusunda son derece tedbirli davranmaktadır. Yerinde inceleme konusunda Rekabet Kurumu'nun usullerini, incelemenin yapılış biçimi ve zamanlamasını kavrayan teşebbüslerin çeşitli şekillerde, Rekabet Kurulu'nun kendileri ile ilgili açılan ön araştırma ve soruşturma kararlarını kendilerine tebliğ edilmedikçe bilmemeleri gerekirken erkenden öğrenebildikleri göz önüne alındığında, rekabet çalışmalarında belge ve delil bulunması için, rekabet uygulamaları konusunda gelişmiş bütün dünya ülkelerinde olduğu gibi, en önemli araç olan yerinde incelemelerin; habersiz, en kısa sürede, baskın tarzında, en önemli merkezlerde, yeterli sayıda personelle yapılması gerekmektedir. Hal Böyleyken bu soruşturma kapsamında yapılan yerinde incelemelerin aylar sonra, gecikmeli yapılmış olması, incelemenin aynı zamanda, baskın tarzında ve habersiz yapılabilme imkanını otomatikman ortadan kaldırarak delillerin elde edilmesini engellemiş ve soruşturma sonucunda elde edilmesi muhtemel sonuçlara ulaşılammıştır.

Marmara Bölgesi çimento ve hazır beton ön araştırma kararının **23.12.2004** tarihinde alınmış olmasına rağmen, Başkanlıkça; Daire Başkanı Erkan Yardımcı, Başkan Yardımcısı Mehmet Akif Ersin ve Başkan Mustafa Parlak imzalı geçici görev onayı **35 gün sonra** 27.01.2005 tarihinde hazırlanmış, yerinde incelemeler teşebbüslerde ancak, **Kurul Kararından yaklaşık 40 gün sonra** 30.01.2005 tarihinden itibaren yapılabilmektedir.

Aynı şekilde, **24.03.2005** tarihinde alınan soruşturma açılması kararına rağmen, Başkanlıkça; Daire Başkanı Erkan Yardımcı, Başkan Yardımcısı İsmail Hakkı Karakelle ve İkinci Başkan Tuncay Songör imzalı sonradan, Daire Başkanı Erkan Yardımcı, Başkan Yardımcısı İsmail Hakkı Karakelle, Başkan Mustafa Parlak imzalı geçici görev olurlarının 23.12.2005, 16.01.2005 ve 16.02.2005 tarihlerinde yaklaşık **9 ay, 10 ay, 11 ay gecikmeli olarak** hazırlandığı ve yerinde incelemelerin bu sebeple **9 ay – 11 ay sonra** 25.12.2005, 16.01.2006 ve 20.02.2006 tarihlerinden sonra yapıldığı anlaşılmaktadır.

İç Anadolu, Karadeniz ve Akdeniz Bölgeleri ile ilgili açılan soruşturmalarda da Marmara Bölgesi çimento soruşturmasında yapılan idari hata ve eksikliklerinin var olduğunu düşünürsek Rekabet Kurumu'nun çimento ve hazır beton sektörlerinde, kamuoyunda var olduğu düşünülen, medya organlarında çok sık olarak işaret edilen rekabet ihlalleri konusunda neden bir şey yapamadığını, ihlaller konusunda 4054 sayılı Kanun'un verdiği yetkiler yerinde kullanılarak rekabet ihlallerinin ekonomiye verdiği zararların neden önlenemediğini daha açık anlayabiliriz.

Sonuçta kurumsal performans düşüklüğü ve zafiyete yol açan ve esas olarak bir kamu kurumunun kendisine yasası ile verilen görevi gerektiği şekilde yapamamasından dolayı piyasalarda rekabet ihlalleri yoluyla ekonomik kayıplara yol açıldığı düşünüldüğünde, hiçbir kamu kurumunun yönetiminin böyle bir sonuca yol açmasının doğru olmadığı ortadadır. Diğer taraftan, gösterilen zafiyet ve görevin eksik yapılmasının sonuçları olay bazında soruşturma ile elde edilebilecek faydaları sağlamamış, muhtemelen var olan ihlaller tespit edilememiş ve sürmesine engel olunamamıştır.

Rıfki ÜNAL
Kurul Üyesi

Rekabet Kurulu'nun 02.10.2006 Tarih ve 06-68/926-265 Sayılı Kararına

KARŞI OY GEREKÇESİ

Marmara Bölgesi çimento pazarında faaliyet gösteren teşebbüslere yönelik yapılan soruşturmada ilgili Bursa Çimento Fabrikası A.Ş.'nin cezalandırma kararını yasaya aykırı görmekte, diğer teşebbüslerle alakalı olarak 4054 Sayılı Kanunu ihlal etmediklerine ilişkin karara ise farklı gerekçe ile katılmaktayım.

4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunda belirtilen rekabet ihlalini gerçekleştirdiği iddia olunan teşebbüsler hakkında, Rekabet Kurulu tarafından inceleme, önaraştırma ve soruşturma yapmak ne kadar doğal ve yasal ise, soruşturma konusunda sübut veya ademî sübut yönünde karara varabilmek için teşebbüslere savunma hakkı tanınması ve bu hakkın kısıtlanmaması da o denli önemlidir ve hukuk devleti olmanın da gereğidir.

İhlali sabit görülüp cezalandırılan Bursa Çimento Fabrikası A.Ş. ile delil yokluğundan rekabet ihlali sabit görülmeyen Bolu Çimento, Nuh Çimento ve Akçansa Çimento vekilleri, haklarında soruşturma açıldığının bildirilmesi ve 30 gün içerisinde ilk yazılı savunmalarının istenmesi üzerine, Rekabet Kurumu'na yaptıkları yazılı müracaatla 4054 Sayılı Kanunun 43/2. maddesi uyarınca ilk yazılı savunmalarını hazırlayıp gönderebilmesi için bildirim yazısı ile birlikte **“iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgi ve belgenin gönderilmesini”** talep etmişlerdir. Bildirim yazısı incelendiğinde bu istemin yasal ve son derece doğru olduğu görülmektedir. Dosya içerisinde bulunan bildirim yazılarında görüleceği üzere **(Ek-1)** soruşturma açıldığı ve açılan soruşturmaya ilişkin savunmanın gönderilmesinin istendiği yazı hiçbir bilgiyi içermemektedir. Bildirim yazısında aynen **“Marmara Bölgesi çimento pazarında diğer üreticilerle fiyat konusunda ortak hareket etmek suretiyle 4054 Sayılı Kanunun 4. maddesini ihlal ettiğiniz** denilmekte ve bu nedenle haklarında soruşturma açıldığı, 30 gün içerisinde savunmanın gönderilmesi” iletilmektedir. **İki satırlık** bu bilgiye göre teşebbüs kendisini nasıl savunacaktır? İhlalin ne zaman, nerede, kiminle, ne şekilde söz konusu olduğunu bilmeyen bir teşebbüs neye göre savunmasını yapacaktır? Bu sorunun cevabı **“Savunma yapamayacaktır”** şeklinde olacaktır. Teşebbüsün suçlamaya karşı kendisini savunabilmesi için önaraştırma raporundaki iddiaları, toplanan delillerden kendisiyle ilgili olanlarını, soruşturma kararını ve gerekçelerini görmek, incelemek zorundadır. Teşebbüsler, yazılı olarak kendileriyle ilgili belgelerin, ilk inceleme ve ön araştırma raporunun gönderilmesi ya da incelemelerine imkan sağlanmasını talep etmişler bu talep de gerekçesiz red edilmiştir **(Ek-2)**.

Rekabet Kurumu Başkanlığının bu tavır ve kararları 4054 Sayılı Kanunun 43 ve 44. maddelerine açıkça aykırıdır. Şöyle ki:

Her idari işlemin Yetki, Şekil, Sebep, Konu ve Maksat olmak üzere beş unsuru bulunmaktadır. Bunlardan Şekil Unsuru; idari işlemin tesisi için yetkili idari makamca izlenmesi gerekli yöntemi (usulü) ve idari işlemin hukuk düzeninde aldığı biçimi, maddi varlığı anlatır. İdari işlemin şekil unsuru bakımından hukuka uygun olmaması, yöntem ve biçim kurallarına uygun olarak tesis edilmiş bulunmasına bağlıdır. Usul (yöntem) kuralları, idari işlemin hukuk düzeninde varlık kazanabilmesi için geçirmesi gereken aşamalarla ilgili kurallardır. İdari işlemin, hukuka uygun biçimde doğabilmesi için bu kurallara uyulması zorunludur. Türk İdari Hukuk Sisteminde henüz tüm idari işlemler için geçerli usul kurallarını düzenleyen genel bir İdari Usul Yasası mevcut değildir. Kimi hizmet alanları için geçerli usul kurallarını düzenleyen usul yasaları ve kimi de maddi yasalarla düzenlenmiş usul kuralları vardır. 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 43 ve 44. maddesi ile, usul kurallarını öngören, bu anlamda maddi bir yasadır.

4054 Sayılı Kanun'un 43. maddesinin 2. fıkrası “Kurulun, başlattığı soruşturmaları ...15 gün içinde ilgili taraflara bildireceğini, tarafların **İLK YAZILI SAVUNMALARINI** 30 gün içerisinde göndermelerini isteyeceğini, taraflara tanınan **ilk yazılı cevap verme** süresinin başlayabilmesi için Kurulun bildirim yazısı ile birlikte, **iddiaların türü ve niteliği hakkında** yeterli bilgiyi taraflara göndermesi gerektiğini” öngörmüş, Kanun'un 44.maddesinin 2. fıkrası da; “Haklarında soruşturma açılan tarafların, **soruşturma açıldığı tarihten, sözlü savunma hakkını kullanma taleplerine kadar** kurum bünyesinde kendileri ile ilgili düzenlenmiş **her türlü evrakın** ve mümkünse elde edilmiş **her türlü delilin bir nüshasının** kendilerine verilmesini isteyebileceğini” vurgulamıştır. Kendileriyle ilgili düzenlenmiş her türlü evrak ve delilin bir nüshasını isteme hakkının, bu belgeleri Kurum'daki dosyada da bizzat incelemeyi kapsadığı açıktır.

Yasa koyucunun, 43. maddenin 2. fıkrasında “...ilk bildirim yazısıyla birlikte iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgilerin taraflara gönderilmesini” 44. maddenin 2. fıkrasıyla da “...soruşturmanın açıldığı tarihten sözlü savunma hakkını kullanma taleplerine kadar kurum bünyesinde kendileriyle ilgili düzenlenmiş her türlü evrakı, delilleri isteme hakkı” tanınırken **savunma hakkına** gösterdiği özeni, verdiği önemi ortaya koymaktadır. Bunu Kanun'un ilgili madde gerekçesinde de çok net bir şekilde ortaya koymaktadır. 4054 Sayılı Kanun'un 44. madde **gerekçesi** aynen şöyledir: “Kurul'un **SORUŞTURMALARI GİZLİ DEĞİLDİR. Savunma hakkının** tam olarak kullanılabilmesi için sözlü savunma toplantısına kadar, taraflar Kurul'ca kendileriyle ilgili olarak düzenlenmiş her türlü evrakın ve delilin bir nüshasını alabilmektedirler. Böylelikle, **savunma hakkının TAM ve EKSİKSİZ** kullanılması mümkün olacaktır.

SAVUNMA HAKKI disiplin soruşturmalarının, adlî ve idarî ceza soruşturmalarının en önemli müesseselerinden biridir. Hakiki ve hükmî şahıslara kanuni düzenlemelere dayanarak isnadda bulunmak ne kadar doğal ise, suçlanan kişilere yeterince savunma hakkı tanınması da o kadar tabiidir. Bu hak, insan hakları sözleşmeleri, anayasalar ve yasalarla teminat altına alınmıştır. 4054 Sayılı Kanun'un 43/2 ve 44/2. maddelerinin açık hükümlerine rağmen, aleyhine soruşturma açılan, idari para cezası tehdidiyle suçlanan teşebbüslere de hiçbir kısıt konulmadan savunma hakkı tanınması gerekir. Gerekliliğin ötesinde bu lazime yasa emridir. Aksine karar ve uygulamalar savunma hakkının kısıtlanmasıdır ve kanuna aykırıdır.

Bursa Çimento A.Ş. dışındaki diğer teşebbüslerin rekabet ihlalinde bulduklarına ilişkin yeterli **delilin mevcut olmadığı yönündeki çoğunluk görüşüne aynen katılmaktayım**. Bir an için delil bulunması ve rekabet ihlalinin şeklen sabit olması durumunda bile yukarıda değindiğim yasaya ve idari usule aykırı bir şekilde Bolu Çimento, Nuh Çimento ve Akçansa Çimento aleyhine idari işlem **(Ceza Kararı) oluşturulamayacağı** görüşündeyim. Bu farklı gerekçeyle de Bolu Çimento, Nuh çimento ve Akçansa Çimento hakkında ceza verilmemesi kararına aynen katılmaktayım.

M.Sıraç ASLAN
Kurul Üyesi

Ek 1 ve 2: 4 adet Belge

Rekabet Kurulu'nun 02.10.2006 günlü 06-68/926-265 sayılı Kararı'nın 3 üncü madde hükmüne;

KARŞI OY

Marmara Bölgesi çimento pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerden Bursa Çimento Fabrikası A.Ş. ,bayileriyle yıllık "Çimento Satış Şartnamesi" aktetmekte olup söz konusu bayilik sözleşmesinin Rekabet Kurulu'nun 2002/2 sayılı Gurup Muafiyeti Tebliği ile sağlanan muhafiyetten yararlandığı tartışmasızdır. Bu husus soruşturma raporunda da "sözleşmenin lafzı itibariyle" muafiyetten yararlandığı ifadesiyle değerlendirilmiş, ancak Bursa Çimento'nun bayilerine yönelik fiili uygulamalarından söz edilerek, getirdiği aktif ve pasif satış yasaklarıyla bayilerinin bölgeler arası ticaretini engelleyici rekabet ihlallerinde bulunduğu iddia edilmiştir.

Soruşturma raporunda, bayilik sözleşmesinde; bayilere münhasır bölge veya müşteri gurubu tahsis edilmemiş olması karşısında, bayilerin diğer bölgelere aktif satış yapmalarının engellenemeyeceği görüşünden hareket edilmiştir.

Sözlü savunma toplantısında Bursa Çimento vekili ve yetkililerince söz konusu iddialar reddedilmiş böyle bir anlaşmanın varlığı birkaç bayi ifadesi esas alınarak kabul edilse dahi yazılı sözleşmede yer almayan münhasır bölgesel dağıtım ağı uygulamasının sözlü ve zımni olarak kararlaştırılmış olmasının gurup muafiyeti kapsamında bulunduğu ifade edilmiştir.

Soruşturma heyetince Bursa Çimento'nun bazı bayilerinin ifadeleri (Belge 19 ve 20) ile soruşturma konusu bir başka teşebbüsün (Nuh Çimento) bayisinin ifadesi (Belge 22 ve 27) ve Bursa Çimento bayisi olmadığı anlaşılan üçüncü bir şahsın e-postası uygulamayı gösteren deliller olarak belirlenmiştir.

Gurup muafiyetinden yararlandığı soruşturma raporuyla da tespitli olan bayilik sözleşmesinin uygulaması yönünden farklılıklar taşıdığı ve 4054 sayılı Yasa'nın 4 üncü maddesini ihlal ettiği iddiasının açıkça ortaya konulabilmesi kesin delillerle mümkün olabilir. Oysa 19 ve 20 no'lu belgelerde yer alan 9 bayiden 5'i diledikleri bölgeye serbestçe satış yapabildiklerini belirtmiş 4 bayi ise; kendi bölgeleri dışına satış yaptıkları takdirde aradaki fiyat farkını ceza olarak ödediklerini yada böyle bir durumda mal alımlarının durdurulduğunu veya bayilik iptali gibi cezalar uygulandığını belirtmişlerdir.

Bu durumda Bursa Çimento'nun soruşturma heyetine delil olarak ibraz ettiği aktif ve pasif satış kısıtlaması bulunmadığına ilişkin faturaları incelenip değerlendirilmeden dolayısıyla bölge paylaşımının amaçlanıp amaçlanmadığı hususu açıklığa kavuşturulmadan 4 üncü maddenin ihlal edildiği sonucuna varılamayacağı görüşüyle Kararın 3 üncü madde hükmüne karşıyım.

Süreyya ÇAKIN
Kurul Üyesi